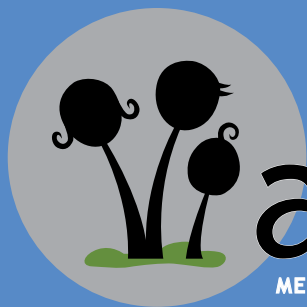

adoptivfamiljer

MEDLEMSTIDNING FÖR FAMILJEFÖRENINGEN FÖR INTERNATIONELL ADOPTION NR 4 2013

Mycket binder oss samman

Adoption är och kommer alltid att vara ett aktuellt ämne. Trots att vi nu avvecklar förmedlingen av adoptivbarn genom FFIA finns det mycket att arbeta vidare med och som binder oss samman, alla vi som blivit föräldrar genom adoption, alla vi som är adopterade och alla vi som på olika sätt engagerar oss för barnrättsfrågor och mot rasism.

Styrelsen arbetar nu vidare med att utveckla den del av föreningen som inte arbetar med förmedling, alltså medlemsverksamheten och biståndet. Vad vill vi som förening? Vad vill alla de som adopterats genom FFIA:s förmedling? Många av dem är nu vuxna och många har egna barn.

I MIA:s (Myndigheten för Internationella Adoptionsfrågor) bok ”Adopterade får barn, 7 internationellt adopterade berättar” läser jag i den reviderade upplaga en intervju med Louise Hallin som är leg. barnmorska och leg. psykoterapeut. Hon svarar på författarens frågor under rubriken ”Allt går att förändra”. Utgångspunkt för hennes arbete är att sätta mamman i centrum. På författarens fråga ”Hur kan adoption påverka en kvinna som ska föda?” vill jag citera följande ur svaret

”Det är inte konstigt att den som en gång blivit störd i den biologiska processen under spädbarnstiden reagerar på det, och att det då är två personer som blir lidande. Det övergivna barnet som inte får vara med sin mamma, och mamman som inte får vara med sitt barn. Att bli övergiven är ett trauma, och min erfarenhet är att om man inte på något sätt har bearbetat det traumat, visar det sig när man själv ska föda sitt första barn.”

För mig är det viktiga och intressanta tankar att arbeta vidare med. Vad tycker FFIA:s medlemmar? Även i omvärlden diskuteras de adopterades frågor.

I september samlades Nordens medlemsföreningar av Nordic Adoption Council NAC på Färöarna för sin föreningsstämma och konferens, som hålls vartannat år i något av de nordiska länderna. Att internationella adoptioner minskar i omfattning är tydligt bland flera organisationer i Norden. Det positiva är dock att de nationella adoptionerna i ursprungsländerna ökar. Fler övergivna barn får alltså möjlighet att växa upp med en familj i sitt födelseland, vilket också är ett uttalat mål i all adoptionsverksamhet.

Vi fick höra representanter från National Adoption Coalition South Africa berätta om hur man arbetar i Sydafrika för att nationell adoption ska bli ett bra alternativ för ett övergivet barn. Deltog på konferensen gjorde även representanter från Permanent Sekretariatet för Haagkonventionen och International Social Services ISS baserat i Geneve, liksom våra nordiska centralmyndigheter som alla arbetar för att skapa goda villkor för internationella adoptioner. Till ny ordförande för NAC valdes Mona Arfs, aktiv inom Adoptionscentrum med hemvist i Göteborg. Vi önskar Mona lycka till. Det var intressanta föreläsningar och samtal och särskilt ett fångade mitt intresse; det var vuxna adopterade med olika bakgrund som beskrev sin situation att som vuxen hantera sin adoption och sitt ursprung.

Kan FFIA bli en stödjande organisation för dessa personer när vi nu växlar spår?

Att vårt bistånd för utsatta barn behövs anser vi vara en självklarhet i det fortsatta arbetet. Särskilt gäller det de barn som inte kommer ifråga vare sig för nationella eller internationella adoptioner på grund av ålder eller funktionsnedsättning, men som har samma rättigheter som andra barn. Titta på vår hemsida och ge gärna en extra gåva till någon som behöver det.

Carin Fremling

Ordförande FFIA

VI ADOPTIVFAMILJER

Medlemstidning för

**FAMILJFÖRENINGEN FÖR
INTERNATIONELL ADOPTION**

ANSVARIG UTGIVARE

Carin Fremling

REDAKTION

Ing-Marie Söderberg
Råby 35

755 94 Uppsala
018-31 74 04

tillraby@telia.com

Kerstin Krebs
kerstin.krebs@telia.com

Rinki Hulth
rinki.hulth@gmail.com

Pia Ernlo
pia.ernlo@teliasonera.com

Maria Säaw
saaw_maria@yahoo.se

MATERIAL TILL TIDNINGEN SKICKAS TILL

Ing-Marie Söderberg,
adress se ovan

OMSLAGSBILD

På Rangsit Babies Home
Bangkok 2013

Foto Ing-Marie Söderberg

Vi Adoptivfamiljer nr 4/2013

Ledare - sid 2
FFIA i framtiden - sid 4
Extra medlemsmöte - sid 5
Besök på FFIA:s kontor - sid 6
FFIA i backspegeln - sid 8
Vår medarbetare i Peking - sid 12
Långa väntetider - sid 13
Hemutredare sedan 70-talet - sid 14
Broschyr tips för förskolan - sid 17
När det inte blir som man tänkt - sid 18
Att hitta tillbaka - sid 20
Filmtips - sid 24
Kåseri - sid 26
Medlemssidan - sid 27
Familjesidan - sid 28

Besök på barnhem - Bangkok 2013 och Indien
på 80-talet

Barn- och ungdoms- försäkring för adoptivbarn

Nu erbjuds alla adoptivbarn - de som kommit tidigare och de som kommer idag - en sjuk- och olycksfallsförsäkring.

- Försäkringsbelopp 1 200 000 kr
- Läke-, rese- och tandskadekostnader ingår (3% av ett pbb* i självrisk vid sjukdom)
- Skadade kläder och glasögon upp till 0,25 pbb*
- Dagsersättning vid sjukhusvård 200 kr/dag
- Kostnadsersättning upp till 50 000 kr/år i högst tre år
- Ersättning för hjälpmedel upp till 3 pbb*
- Dödsfallsersättning 50 000 kr
- Krishjälp – för barn och familj upp till 10 behandlingar

Alla barn som under året adopteras genom föreningens försorg omfattas av skyddet till och med 2014-12-31 som en del av adoptionsavgiften. Därefter erbjuds fortsatt försäkring individuellt för varje familj.

I fortsättningsförsäkringen ingår alla familjens barn upp till 25 års ålder till en premie om 180 kr per månad för samma skydd som ovan.

Försäkringsgivare är Förenade Liv och försäkringen administreras av Allians Försäkringsmäklare. För mer information ring 08-700 51 70 eller email: info@allians.com

*Prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen om allmän försäkring (1962:381) räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget. Enligt gällande bestämmelser anges detta av utvecklingen av konsumentprisindex och fastställs för helt kalenderår. Prisbasbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

allians
FÖRSÄKRINGSMÄKLARE
 förenade liv

Nu är det dags att forma framtidens FFIA. Målet är att bibehålla och utveckla medlems- och biståndsverksamheten.

Framtidens FFIA

Hej alla medlemmar! Nu är det dags att blicka framåt och tillsammans skapa framtidens FFIA.

Under alla 34 år som FFIA har funnits så har 3450 barn kommit från utlandet genom oss. Tanken är att bevara verksamheten och finnas här för de barn som kommit hit genom organisationen.

Framtidens mål är att bibehålla och utveckla den andra delen av FFIA, nämligen medlems- och biståndsverksamheten, där vi kommer att kunna arbeta för de adopterade och deras familjer, samt med bistånd till våra länder.

Eftersom FFIA är en ideell förening så har medlemsverksamheten bedrivits av våra medlemmar. Det har under årens lopp varit många olika träffar och föreläsningar, gemenskap och glädje. Det är därför viktigt att våra medlemmar fortfarande får vara delaktiga och bestämma hur medlemsverksamheten ska bedrivas. Bara då kan vi tillsammans skapa en hållbar och bra medlemsverksamhet.

Det finns många olika områden där föreningen kan vara aktiv inför framtiden, till exempel med rotsökning och med fortsatt rådgivning inför en resa.

Förutom adoptionsförmedling är bistånd en del av föreningens stadgade verksamhet, liksom även främjande och bevarande av barnens kulturella arv samt främjande av barnens utveckling i ursprungsländerna.

Föreningen kommer att fortsätta stötta de projekt vi driver idag, med målsättningen att utveckla nya vid behov. Föreningens arbete ska bedrivas med utgångspunkt från barnens bästa, som kommer i uttryck i FN-konventionen om barnets rättigheter.

Medlemstidningen kommer att vara kvar, men den kommer att få ett delvis förändrat innehåll, med mer fokus på barnens ursprungsländer och biståndet.

Nästa år i mars planeras ett möte där vi tillsammans med er gärna vill diskutera framtiden, och vi ser fram emot en öppen dialog tillsammans med våra medlemmar.

Information gällande detta möte kommer i början av nästa år.

Vi hoppas att så många medlemmar som möjligt vill hjälpa oss att forma framtidens FFIA.

Hälsningar Framtidsgruppen

**Framtidsdiskussion
i Göteborg lördagen
den 15 mars 2014**
Vill du vara med
och jobba för
FFIA:s fram-
tid? Hör av dig till
adoption@ffia.se

Nu är det definitivt. På medlemsmötet den 12 oktober beslutades att FFIA lägger ned sin förmedlingsverksamhet. Några familjer passade på att ställa frågor till handläggarna.

Vemodigt medlemsmöte

Inte särskilt många medlemmar mötte upp på FFIA:s extra medlemsmöte den 12 oktober. Enda ärendet på agendan (förutom en mindre stadgeändring) var nedläggning av förmedlingsverksamheten. En ganska dyster punkt får man säga.

Efter mötet passade Andreas och Angelika från Göteborg på att få en pratstund med Britt-Marie Nygren, som handlägger deras adoption. Familjen är pionjärer,

de är så kallad pilotfamilj för adoption i Kazakstan. Är den här familjen FFIA:s första och sista familj i Kazakstan? Britt-Maries svar är att det känns osäkert med framtiden. Det återstår att se hur det fungerar med denna första adoption.

Andreas och Angelika har redan fått barnbesked, i september fick de veta att en liten flicka på tre år väntar på dem i staden Petropavlovsk.

Varför valde ni Kazakstan, som är alldeles nytt och oprövat?

– Det öppnades en möjlighet till på det viset. Vi hade ansökan i Colombia och väntetiden blev väldigt lång, berättar Andreas.

– Familjen är en av flera med ”dubbelansökningar”, som vi införde på grund av förlängda ansökningstider i Colombia, influerar Britt-Marie.

För Andreas och Angelika kom beskedet om FFIA:s avveckling av förmedlingsverksamheten samtidigt som deras barnbesked.

– Det blev en dubbel känsla, säger Angelika. Äntligen är vi framme! Och så sorgligt med FFIA.

Andreas har lite svårt att glädjas fullt ut över barnbeskedet. De

är ju pilotfamilj och ett helt nytt system ska provas för första gången. Han och Angelika har emellertid stor tilltro till att FFIA rör detta i land, även om man ännu inte vet riktigt hur landet fungerar.

– Hur sorgligt det än är med FFIA:s avveckling känns det tryggt att den sker över längre tid och under kontrollerade former, menar Andreas, och tillägger att han inte hade haft en tanke på att detta kunde ske.

Enligt Britt-Marie fullföljs den här adoptionen av FFIA och ingen annan organisation

– Vi räknar med ett halvårs väntetid, men som sagt – vi har ju ännu ingen erfarenhet av adoptioner i Kazakstan.

ANNA OCH MATTIAS TRANMOSSE från Landskrona säger att det kändes chockartat när de fick veta att FFIA lägger ned förmedlingsverksamheten.

– Vi tänkte: Nu börjar det igen med nya motgångar, säger Mattias.

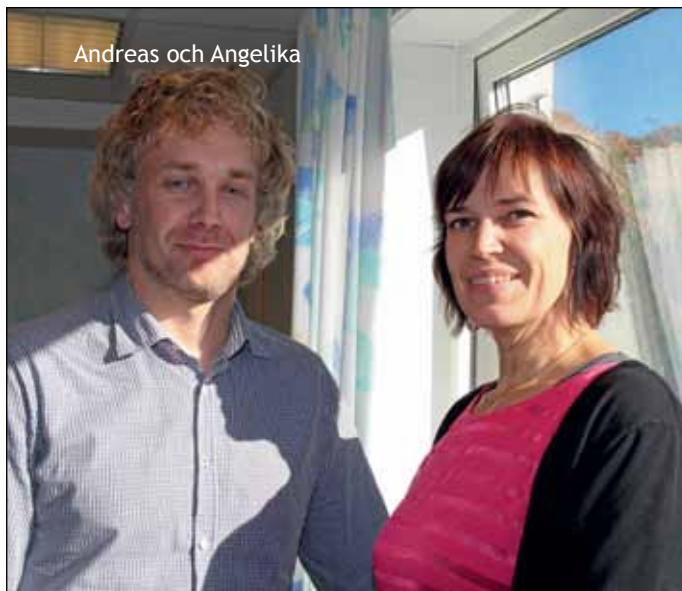
Han berättar att det varit kämpigt redan från början med kommunens hemutredning. Eftersom de är så unga fick de låg prioritet och placerades längst bak i kön – där det var ett års väntetid! Det som oroar dem nu är om de ska behöva börja om med en ny ansökan. Men Anna och Mattias känner ändå tillförsikt.

– Vi valde FFIA från början för att vi fick så himla bra kontakt med föreningen, säger Anna. Och vi har fått bra information och även stöd under tiden när det strulade med kommunen.

Anna och Mattias skickade sin ansökan till Röda Korset i Bangkok i april i år. De hoppas på barnbesked om kanske ett år, men det är en del frågetecken kring den här kontakten för FFIA. Det kan bli så att adoptionen slutförs med en annan förening.

– Men det viktigaste är ju att vi får ett barn, föreningen spelar trots allt mindre roll, säger Anna.

Ing-Marie Söderberg

Det ekar lite tomt på kontoret efter FFIA:s alla medarbetare som slutat. De som är kvar har ett gediget arbete framför sig, det är inget litet jobb att avveckla en så pass omfattande verksamhet. Nästa år slutförs alla ärenden som är på gång nu.

En dag på FFIA:s kontor

Karl-Johansgatan 43, Göteborg, en dag i oktober. Det regnade i går men nu börjar det klarna upp – och mulna på igen. Utanför fönstren syns Stenalinjens båtar, spårvagnar susar förbi och gräsmattorna är häpnadsväckande gröna.

På FFIA:s kontor ekar det lite tomt efter alla medarbetare som lämnat sina platser. Kvar är verksamhetschefen Annikka Hedberg, handläggarna Eva Turner och Britt-Marie Nygren, medlemssekreteraren Kaisa Hammar samt informatören Heléne Mohlin (som slutar om ett par veckor).

KONTORET KOMMER ATT VARA bemannat även under 2014, då en gradvis avveckling sker. Exakt hur många som kommer att vara här och hur länge är osäkert. De som är kvar delar på alla arbetsuppgifter, det går inte att vara så specialiserade som man var förut. Kaisa har numera hand om uppföljningsrapporterna till exempel, ett uppdrag som hon tidigare delade med Heléne.

– Antalet uppföljningsrapporter till Kina har ökat från två till sex, dessutom ska de nu även skickas digitalt vilket innebär extra arbete, säger Kaisa.

Det är inget litet jobb att avveckla en sådan här verksamhet. Arkiveringen är en stor fråga, och så måste en mängd material följa med vid överföring av familjer och kontakter till de andra adoptionsförmedlingarna. Än så länge är frågetecknen många.

FFIA:s första år förmedlades 30 adoptioner från Bombay. När vi var som störst i början av 2000-talet förmedlades nästan 200 adoptioner per år, kontoret hade 14 anställda och det gick som på räls med Kinaadoptionerna.

De flesta familjer som ansökte blev godkända och det tog ofta mindre tid än ett år att genomföra adoptionen.

Redan då bekymrade sig föreningen för det ensidiga beroendet av Kina. Men det var svårt att få sökande till andra kontakter som tog längre tid, där kraven på till exempelvis ålder och äktenskapets längd var större, där vistelsetiden var längre och det blev dyrare.

Att skaffa nya kontakter i nya länder tar lång tid och det kostar mycket pengar. Ändå fick vi ju till exempel Vietnam, där allt flöt på väldigt bra tills stoppet kom, och Colombia. På senare tid har vi startat i Ungern, Kazachstan och Bulgarien.

Senare på 2000-talet ändrades bilden, det kom betydligt högre krav på de sökande i Kina. Från att 90 procent av alla sökande familjer godkändes, till att bara 30 procent gjorde det. Det som ställde till problem vara framförallt högre krav på äktenskapets längd, men även att man inte fick ha någon sjukdomshistoria eller vara ensamstående.

I slutet på 2000-talet började så antalet internationella adoptioner minska markant över hela världen. En anledning är att inhemska adoptioner i länderna ökar – vilket ju i och för sig är en positiv utveckling. I Indien till exempel, en gång ett av våra främsta givarländer, får i dag alla friska spädbarn familjer inom landet.

Det finns statistik som visar att de internationella adoptionerna i världen gått ned från 45 000 år 2004 till 19 000 år 2012. Alla adoptionsorganisationer har följt med i den kurvan, en del mer och en del mindre.

VETERANEN PÅ FFIA (förutom grundaren Britt-Marie Nygren) är Kaisa Hammar, medlemssekreterare och PAS-samordnare (post adoption service). Det innebär ansvar för medlems- och ursprungsfrågor, återresor samt sedan några år tillbaka även uppföljningsrapporter.

– Förändringar i personalstyrkan de senaste åren har också gjort att vi då och

då fått täcka upp för varandra med olika administrativa uppgifter, och vara alltmer uppdaterade på kollegors ansvarsområden.

Kaisa har också arbetat med medlemsaktiviteter, hållit kontakt med aktiva medlemmar samt ordnat utbildningar och föreläsningar i samarbete med andra organisationer.

Redan under FFIA:s första år kom Kaisa med i styrelsen. Från den positionen arbetade hon länge ideellt med bland annat tidningen och utbildning. I början på 80-talet hände det till och med att hon fick hoppa in på kontoret när det behövdes extra krafter där. Hon gjorde en del eskortresor och har rest med som FFIA:s representant på våra egna återresor. Och mycket annat.

– Det här med adoptionsfrågor har blivit en livsstil för mig, säger Kaisa. Det blir tomt när förmedlingsverksamheten läggs ned. Men man får vara glad över allt man fått vara med om under åren. Jag hoppas att FFIA kommer att leva vidare som bistånds- och medlemsförening – inte minst för alla adopterade skull.

EN SOM KOMMIT TILL SLUTET av sin FFIA-epok är Heléne Mohlin, föreningens informatör sedan 14 år. Helénes specialområden har bland annat varit trycksaker, webbsidan, tidningen Vi Adoptivfamiljer, nyhetsbrevet Månadsbladet och på senare år Facebook samt informationsträffarna. Sedan 2008 sköter Heléne också telefonrådgivning till adoptivfamiljer, uppföljning och samtal med presumtiva sökande.

Nu går Heléne vidare till ett nytt jobb inom adoptionsvärlden, nämligen som projektanställd kommunikatör hos Adoptionscentrum.

– Det känns positivt för mig, jag får användning för all min erfarenhet. Och jag tar med mig intresset och engage-

Kontoret på Karl.-Johansgatan. Annikka Hedberg, Heléne Mohlin och Kaisa Hammar öppnar dörren.

manget. Men det känns vemodigt att lämna FFIA.

Heléne tycker som de flesta att det är en bra utveckling att fler barn numera adopteras inom hemländerna.

– Men det är ändå tråkigt att de internationella adoptionerna minskar när det fortfarande finns så många barn i världen som behöver familjer.

Lycka till med nya jobbet säger vi till Heléne. Och gratulerar Adoptionscentrum till en ny kvalificerad medarbetare!

- JAG BÖRjade JOBBa PÅ FFIA ungefär samtidigt som vi firade jubileet 2005, berättar FFIA:s chef Annikka Hedberg. Det blev ganska intensivt och lite förvirrande, jag kände ju till exempel inte alls de där utländska hedersgästerna som var så viktiga för FFIA.

Annikka anställdes som ekonomiansvarig, men 2008 fick hon ta över som

tillförordnad kontorschef. Det innebar personalansvar och totalansvar för verksamheten, en stor förändring för henne och egentligen inte någon drömsitt. Men just då behövdes hon i chefsrollen och chef har hon förblivit.

– Det har varit spännande år. Förutsättningarna var kanske inte de lättaste med vikande antal adoptioner och egentligen en för stor personalstyrka. Men den behövdes för att vi skulle kunna utvecklas och etablera oss i nya länder. Vi har lagt enormt mycket energi på detta och lyckats få igång verksamhet i Kenya, Ungern, Kazakstan och Bulgarien. Flera andra länder har varit på gång men aldrig kommit till slutmålet.

Ett år till kommer Annika att leda verksamheten på det decimerade kontoret. Efter

det blir det naturligt för henne att gå i pension.

– Det är en märklig känsla att ha lagt så mycket arbete, energi och engagemang i något som nu tar slut. Men jag säger ändå: Tänk så fantastiskt mycket vi har gjort!

Ing-Marie Söderberg

FFIA:s kontor

tel 031-704 60 80
adoption@ffia.se
www.ffia.se

34 år av adoptionsförmedling

Milstolpar och höjdpunkter

SÅ BÖRJADE DET. Familjeföreningen för internationell adoption, FFIA, bildades hösten 1979. En överenskommelse undertecknades med en indisk kontakt i Bombay om adaptionssamarbete.

Under det tidiga 80-talet var många barn som adopterades lite äldre. De var ofta hittebarn som levde på statliga barnhem under svåra förhållanden.

Redan i början av 80-talet beslöt FFIA att bredda adoptionsverksamheten för att inte föreningen skulle bli beroende av en enda utlandskontakt. 1982 kom de första barnen från Sri Lanka och året efter de första från Guatemala.

I mitten av 80-talet fick Indien nya regler för internationella adoptioner som

bland annat krävde att de barnhem som förmedlade barnen skulle ha licens. Ett annat krav var att barnhemmen måste genomföra lika många inhemska adoptioner som internationella.

Det gjorde att man aktivt började försöka påverka indiska barnlösa familjer att adoptera. Antalet barn till internationell adoption sjönk och under åren har det indiska samhällets inställning till adoption helt förändrats. Idag adopteras i princip alla friska, mindre barn inom landet.

FFIA sökte fler nya kontakter i Brasilien och senare även Thailand och Rumänien. I början av 90-talet kom Kina-adoptionerna igång och Kina blev snabbt FFIA:s viktigaste samarbetskontakt.

Under åren som gått har samarbete

med Vietnam etablerats – och tyvärr åter avvecklats. Colombia tillkom i början av 2000-talet. Kenya, Ungern och Bulgarien samt Kazakstan är FFIA:s senaste kontakter.

• **STARTEN.** Första året 1980 kom 30 barn från en enda kontakt i Bombay, berättar Britt-Marie Nygren, som var med och startade FFIA 1979.

– Det var mycket turbulent. Både jobbigt och intressant. För min del var det den första Indienresan som öppnade mina ögon för hur stort behovet av adoptivföräldrar var.

Att barnlösa föräldrar längtar efter barn hade hon själv känt. Men att det kunde finnas så oändligt mycket längtan som hon såg hos barnen på ett indiskt barnhem, det hade hon inte kunnat förstå förrän hon mötte dem.

– Det blev vetskapen om att kunna bidra med något väsentligt för dessa barn som blev den starkaste drivkraften för mig, säger Britt-Marie.

De statliga barnhemmen där FFIA hämtade sina barn de första åren – i Gujarat och Bombay – var helt förfärliga.

– Synerna som mötte oss gjorde att vi kände att vi måste göra något för alla barnen där. För att kunna se oss själva i ögonen bidrog vi med nödhjälp, vi skickade dit läkare bland annat.

– Det man minns särskilt från de här barnhemmen är alla armar som sträcktes mot oss. Barnen hade ett enormt otillfredsställt behov av närhet. Vi återupplevde det senare på barnhemmen i Rumänien.

Barnhem i Calcutta 1994. Britt-Marie Nygren till vänster, föreståndaren Chandana Bose till höger.

- **ÅREN I GUATEMALA.** FFIA började samarbeta med Guatemala i början av 80-talet. Det var ett land på randen av inbördeskrig och indianbefolkningen var utsatt för svåra förföljelser. Genom Amnestykontakter kom FFIA i kontakt med en socialarbetare som arbetade inom katolska kyrkan och med nunnor som kämpade för indianernas rätt. Det var många barn som mist sin familj genom oroligheterna i landet dessa första år.

Guatemala blev så småningom för korrumperat för att man skulle kunna fortsätta med adoptionerna.

- Försök att ta upp adoptionerna igen gjordes för några år sedan när Guatemala ratificerat Haagkonventionen och fått ny lagstiftning, men tyvärr har Guatemala ännu inte fått någon som helst ordning på barnrättsarbetet i landet, säger Britt-Marie.

- **BRASILLEN** var i början av 90-talet vårt främsta adoptionsland. Sammanlagt kom 222 barn därifrån. Efter Haagkonventionen blev det emellertid ett krångligt system för internationell adoption.

Dessutom handlade det mer och mer om äldre barn och syskongrupper, och FFIA hade svårt att finna familjer för dem – särskilt sedan Kinaadoptionerna kommit igång.

- **PIONJÄRER I KINA.** FFIA blir första adoptionsorganisation i världen att sluta avtal med Kina 1991.

Som med all annan utveckling i Kina gick det sedan rekordsnabbt för att landet inom några år skulle bli det i särklass största adoptionslandet med adoptioner till över 200 organisationer i 20 länder.

- Det var stort för FFIA, men de internationella adoptionerna lyfte också hela barnhemsvärlden i Kina. De gamla institutionerna byggdes om med hjälp av adoptivföräldrarnas donationer och standarden på vården förbättrades markant. Det innebar också att ljuset föll på alla de övergivna barnen, säger Britt-Marie.

- Det blev ju så enkelt i Kina också. I andra länder hade man fått ”handdra” ärende för ärende genom en seg byråkrati. I Kina genomfördes adoptionerna gruppvis och på ett förutsägbart sätt under många år.

- **BISTÅNDET I KINA.** Viktiga milstolpar i FFIA:s Kinahistoria är förstas biståndsprojekten, som vi verkligen kan vara stolta över. Det började med utbildning av fosterfamiljer och fortsatte med utbildning av läkare och vårdpersonal i

den så kallade Ponsetimetoden för behandling av klumpfot.

Det är många kinesiska barn som nu kan leva sina liv normalt, utan handikapp, tack vare FFIA:s donatorer. De här projekten fortlever och utvecklas, både med stöd av FFIA och på egen hand

- **UTVECKLINGEN I INDIEN.** De internationella adoptionerna i Indien medförde också större krav på adoptivföräldrarna när det gällde inhemska adoptioner.

- När vi började gjordes sällan inhemska adoptioner öppet. Det som förekom var så kallade kuddeadoptioner, man låtsades inte om att ett barn var adopterat, berättar Britt-Marie.

- När våra adoptivbarn började komma tillbaka på återresor kunde man inte se vilken kast de tillhört. Det man kunde se var i stället att barnen var präglade av sina familjer, och det påverkade inställningen även hos indiska familjer. Men det är trögt för ett samhälle som bygger på ett kastsystem att förstå att miljön betyder så mycket.

I dag uppmuntras adoptivfamiljer att vara öppna med adoptionen, och det finns till och med föreningar för adoptivfamiljer i Indien.

Barnhem i Rumänien på 90-talet.
FFIA:s Annika Rydberg hälsar på.

- **HAAGKONVENTIONEN** gjorde det tydligt att man skulle tänka ur ett barnperspektiv, och att det inte handlade om välgörenhet, tankar som nog fanns när man började adoptera internationellt, särskilt i barnens ursprungsländer.

70- talet hade mindre tydligt barnperspektiv än man fick på 90-talet. Ländernas krav på adoptivföräldrar ökade. Det här syns tydligast i Indien och Kina, där man gjort enorma utvecklingsresor.

- **ÖSTEUROPAADOPTIONERNA.** Utvecklingen har varit annorlunda i Östeuropa mot Asien och Latinamerika.

– I Rumänien var situationen förfärlig på barnhemmen när vi startade vår adoptionsförmedling där, det var hjärtskärande att se.

Landet hade just öppnats mot omvärlden, så förhållandena förbättrades dock

snabbt. Sedan kom anpassningen till EU.

– Den gjorde att barnhemmen blev färre och barnen fosterhemsplacerades i större utsträckning, vilket i sin tur innebar stopp för internationella adoptioner, berättar Britt-Marie.

- **MISSLYCKADE FÖRSÖK ATT SKAPA KONTAKTER.** I Kambodja var FFIA på besök flera gånger. Sista gångerna hade landet skrivit på Haagkonventionen så då trodde man att det eventuellt skulle kunna fungera.

– Tyvärr har man i Kambodja inte fått till administrationen, de klarar inte att utreda barnens bakgrund. Det är också svår korruption i landet.

För ett par år sedan undersökte FFIA kontakter i Nigeria, men gjorde bedömningen att nackdelarna och osäkerheten var alltför stor.

Albanien – där har FFIA besökt och försökt. Men det var många år sedan nu, och där fungerar heller inte administrationen.

– Det viktigaste är ju att man är säker på att det är övergivna barn som behöver familjer som lämnas för adoption. Därför måste man ha en administration man kan lita på, påpekar Britt-Marie.

Polen hade FFIA också

Liseberg 2005. Cynthia och Henri Thipagne träffar några av "sina" barn.

kontakt med tidigare. Där föll det dock på att de hade väldigt svårplacerade barn. Det var svårt för FFIA att hitta familjer till dem då i början på 90-talet, när Kina just öppnats.

Ryssland försökte FFIA också med, men där lyckades man aldrig hitta någon riktigt bra kontakt.

- **JUBILEER.** FFIA har firat sina födelsedagar på lite olika sätt. Störst av allt var förstås 25-årsjubileet 2005 i Göteborg. Det firades i dagarna tre med seminarier och middagar och avslutades med en helt fantastisk biståndsgala. Myndighetspersoner och kontaktpersoner från Indien, Guatemala, Sri Lanka, Rumänien, Kina – rena legendarer för familjerna – deltog och fick träffa "sina" barn på Liseberg, till stor glädje för alla.

- **HIGHLIGHT FÖR BRASSAR.** En gång kom en grupp brasilianska domare på besök.

– De hade lyckats utverka ett besök hos drottningen och vi fick besöka henne på slottet. Det var väldigt roligt att se drottningens engagemang för de brasilianska barnen

- **MINNESVÄRDA MÄNNISKOR**
– Genom FFIA har jag träffat många fantastiska människor. I Sydindien, till exempel, hade vi som advokat Henri Thipagne. Han är idag en känd människorättsadvokat som kämpar för de kastlösa rättigheter, något som renderar honom en och annan fängelsevistelse eftersom han irriterar makthavarna, berättar Britt-Marie och fortsätter:

– Vi har Dipika Maharaj Singh i Pune, som vågat bryta ny mark, stå upp emot systemet, som har hög moral och är orädd. Henne lärde jag känna redan i början av 80-talet och det är en vänskap som består.

– Jag tänker också på alla medlemmar som jobbat aktivt och lagt ned så många timmar frivilligt arbete för FFIA. Som exempel kan jag nämna de kontaktpersoner som på 80- och 90-talen hjälpte nya familjer med råd och stöd. Och så tänker jag på alla de medlemmar som engagerat sig i bistandsprojekt, utbildning och annat

Bistandsarbetet i Kina. Här är FFIA:s "trupp" i projektet Healthy feeet

frivilligarbete, en del inom ramen för styrelsearbetet, andra utanför.

– Många har gjort beundransvärda insatser. Om jag ska framhålla någon kan det vara Eva Minton, som funnits med oss längst på enbart ideella grunder. Hon har suttit i styrelsen sedan 80-talet och på sin fritid hjälpt alla våra Pune-familjer genom processen och behållit kontakten med många av dem.

Slutfunderingar

• **KONKURRENSEN.** När NIA (Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor) 1980 genom lagändringar inte längre kunde förmedla barn själva fördes alla kontakter i avtalsländerna över till Adoptionscentrum (AC). Det gjorde utgångsläget svårt för de nystartade organisationerna. AC fanns redan i de stora adoptionsländerna och förmedlade i början av 80-talet uppemot 1000 adoptioner per år. AC var och har genom åren varit världens största adoptionsförmedlare.

I den nya lagen angavs att föreningarna inte skulle konkurrera om samma kontakter. Det innebar att det var endast nya kontakter som kunde komma ifråga för de nya organisationerna. Det ledde till exempel till avslag på auktorisationsansökningar från FFIA i både Nepal och Thailand i början av 80-talet.

När AC under senare delen av 90-talet ville gå in i Kina – där FFIA och Barnens vänner redan var verksamma – ändrades den regeln. Man gjorde då bedömningen att Kina var ett mycket stort adoptionsland och att det skulle rymmas flera organisationer. FFIA och BV stred om detta men förlorade.

I förlängningen har det inneburit att AC ”tagit över” och blivit största svenska organisation även i Kina.

– Det hade blivit bättre balans mellan organisationerna om vi och BV varit ensamma i Kina, tror Britt-Marie. Men så fungerar fri konkurrens och det tråkiga var väl egentligen att inte de små nya organisationerna fick denna möjlighet under 80-talet, när det hade varit betydligt lättare att växa.

• **ONE - TO - ONE - AVTALEN I KINA** är en annan motgång. Dessa innebär att en adoptionsorganisation kommer in på

ett barnhem och hjälper dem bedöma vilka barn som kan vara möjliga att finna föräldrar till. Det handlar enbart om barn med särskilda behov. Sedan bekostar organisationen den medicinska utredningen, det är nämligen något som kan vara för dyrt för barnhemmen.

Organisationen får då också möjlighet att i första hand placera barnen hos sina familjer. Det här innebar i projektets början att FFIA – och även de andra svenska organisationerna som hade sådana avtal – fick förmedla en del av dessa barn till sina respektive familjer. Föreningen kände att den kunde vara delaktig och få ett bra underlag för dessa barn.

MIA stoppade dock samarbetet genom att man inte längre fick placera barn från de avtalade barnhemmen under projektets löptid och tre månader efter.

Varför gör MIA så? Jo, de anser att one-to-one avtalen strider mot vår lagstiftning och tolkar regler i Haagkonventionen på det sättet. Britt-Marie anser dock att det finns ett tolkningsutrymme i Haagkonventionen som gör att man kan se detta förfarande som helt godtagbart. Den tolkningen gör många andra länder.

De kinesiska myndigheterna ser One-to-One projekten som en möjlighet för barnen. Det är kostsamt för institutionerna och dessutom mycket krävande för de barn det berör att bli transporterade till ett provinssjukhus (kanske en dagsresa) för att bli utredda.

I många fall har man sedan ändå inte kunna hitta familj till barnen, vilket på så sätt medfört både kostnader och lidande alldeles i onödan för dessa barn. Det var den kinesiska utgångspunkten för att öppna upp en del resurssvaga barnhem för den här typen av samarbete. På så sätt kunde man få kostnadstäckning och större möjlighet att få de barn som utredes placerade hos adoptivföräldrar.

Men ur ett annat perspektiv kan det anses att våra pengar/donationer på så sätt påverkar våra möjligheter att få barn för adoption. Och så ska det heller inte vara enligt våra lagar.

– I just det här fallet stämmer ursprungslandets behov inte överens med vår lagstiftning, säger Britt-Marie. Ändå står det tydligt i Haagkonventionen att man SKA rikta särskild uppmärksamhet mot barn med särskilda behov. Det är svårt att hitta bra lösningar ibland.

SOM HELHET KAN MAN SÄGA att idag konkurrerar alla organisationer med varandra på i stort sett samma kontakter världen över. Att FFIA drar sig tillbaka innebär inte att barnen på FFIA:s kontakter inte får familj. De får bara familjer genom någon annan organisation.

– Att vi lyckades öppna upp ett så stort land som Kina är och förblir det mest anmärkningsvärda i FFIA:s historia – och kanske i adoptionshistorien över huvud taget. Det kan vi stolt ta med oss, säger Britt-Marie Nygren.

Ing-Marie Söderberg

Röda Korsets barnhem, Bangkok 2013. Ömsesidigt tack för gott samarbete (till vänster Annikka Hedberg)

VÅR KVINNA I PEKING

Ända sedan 1993 har Wang Fang varit FFIA:s medarbetare i Kina. Hon har arbetat med alla våra Kina-familjer och vill gärna hålla kontakten med FFIA även i framtiden.

I grew up with FFIA, säger lite skämtsamt vår representant i Peking, Wang Fang.

År 1993 träffade den då 23-åriga Wang Fang sin första grupp adoptivfamiljer i Guangzhou-provinsen. De kom tillbaka på återresa 2006, då kunde Wang Fang träffa dem igen.

Hur många svenska adoptivfamiljer har du träffat?

– Jag har arbetat med alla FFIA:s familjer, ordnat formaliteter, administrerat procedurer och arrangerat resor.

Wang Fang har också skött kommunikationen med myndigheten. Hon säger att det har varit få barn som inte kunnat matchas med någon familj, de har då varit väldigt sjuka.

Har du kontakt med några familjer i dag?

– Inte många tyvärr. De som arbetar som guider har mera kontakter med familjerna. Några familjer har jag emellertid träffat när jag varit på besök i Sverige.

Wang Fang känner sig sorgsen nu. Hon, precis som alla andra vi mött i Peking dessa novemberdagar, beklagar djupt att FFIA lägger ned sin förmedlingsverksamhet.

– Jag älskar det här arbetet, det är inte som ett jobb utan är en del av mitt liv.

Wang Fang har som tur är uppdrag för fler adoptionsorganisationer, närmare bestämt fem stycken från olika länder. Men det var FFIA som var först och som hon känner mest för.

Wang Fang tycker det är lite lustigt att hon numera direkt känner igen svenskar på språket – även när de pratar engelska!

– Best wishes for all our families - we love you! avslutar Wang Fang, som gärna vill hålla kontakten med vår förening även i framtiden.

Ing-Marie Söderberg

De långa handläggningstiderna för adoption kan göra att förberedelserna läggs på is för att man inte orkar vänta aktivt under flera år. Det kan innebära att de som har all tid i världen att förbereda sitt föräldraskap till sist inte hinner med!

Den långa väntan

Hurra, vi ska ha barn! Om två år, eller kanske tre och ett halvt ... Det vet man inte riktigt, men det kommer att dröja. Längre. Kanske bäst att inte ta ut något i förskott, eller helt enkelt inte tänka på att vi väntar barn, alls. Det tar vi när det närmar sig ...

Är det kanske så man tänker när man är medveten om att efter förberedande föräldrautbildning och utredning följer en väntan på barnet som kanske sträcker sig över flera år? Jag har ofta undrat hur blivande adoptivföräldrar idag handskas med de långa väntetiderna för att inte helt urholkas av längtan.

EVA ALLWIN ARBETAR SEDAN 2003 med familjerättsärenden, bland annat medgivandeutredningar, på Norrmalms stadsdelsförvaltning i Stockholms innerstad. Stadsdelen har tidigare varit en av de "adoptionstättaste" stadsdelarna i Stockholms stad, med ett stort antal genomförda adoptioner per år och många adoptivfamiljer.

Jag frågar Eva hur situationen är idag när det gäller antalet sökande, jämfört med när hon började arbeta i stadsdelen.

– Från 2003 när jag började, och några år framåt, gavs cirka 30 – 50 medgivanden för internationell adoption per år, säger Eva. Därutöver brukade vi ha en kö på i genomsnitt cirka 40 par eller ensamstående. Från 2008 började antalet adoptioner i stadsdelen minska, och den utvecklingen har sedan hållit i sig, berättar hon.

Eva tar året 2010 som exempel och berättar att vid årets slut pågick två medgivandeutredningar. Då hade under året fattats beslut om åtta medgivanden för internationell adoption, fem ansökningar hade återkallats av olika skäl och två beslut om avslag på ansökan om medgivande hade fattats.

Under 2011 gavs tolv medgivanden,

2012 sex medgivanden och under 2013 har hittills sex medgivanden givits.

Den enskilt viktigaste orsaken till att adoptionerna minskat så drastiskt är sannolikt de allt längre handläggningstiderna, som de flesta blir varse redan då de börjar söka information om adoption. Att barn som behöver föräldrar ofta har i förväg kända särskilda behov i form av funktionsnedsättningar eller behov av sjukvård påverkar säkert också många beslut.

– Att många barn som behöver föräldrar har särskilda behov är något som tas upp på utbildningen, säger Eva, och man diskuterar där vad det innebär. Ändå tänker man på ett litet och friskt barn. När sedan processen påbörjats blir man mer öppen, och till sist kanske rädslan för att det inte alls ska bli något barn gör att man ofta släpper sina tidigare begränsningar.

– Kanske i synnerhet ensamstående känner så, menar Eva, man är rädd för att om man inte är öppen även för riktigt svåra saker så kanske man inte får barn alls! Det leder i värsta fall till att man säger ja till något man kanske till och med är osäker på om man klarar av.

MÅNGA TÄNKER OCKSÅ att de kan ta emot ett barn med "enklare" funktionsnedsättning, och det är en vanlig uppfattning att till exempel läpp-, käk- och gomspalt är ett sådant eftersom det kan opereras.

Eva tycker att det är svårt att ha ett bra samtal om olika funktionsnedsättningar med de sökande, eftersom man inte vet riktigt vilken funktionsnedsättning man talar om och absolut inte vilket barn. De svårigheter i livet som kan orsakas av en viss funktionsnedsättning kan spänna över ett brett spektrum innehållande allt från mycket stora svårigheter till nästan inga alls. Eva vet inte i vilken utsträckning de sökande försöker skaffa infor-

mation, men tror att de flesta inte gör det förrän de är tvungna att ta ställning till vilka funktionsnedsättningar hos barnet de är öppna för. Att hitta relevant information kan vara svårt när man faktiskt inte vet vilket barn det handlar om. Många söker information på nätet, och svårigheten brukar inte vara att hitta information utan att sälla i mängden träffar, och veta vad av allt man hittat som är relevant och även vad som är sant.

Jag frågar Eva om hur de sökandes förberedelser för adoptionen och föräldraskapet ser ut idag, när man redan från början vet att väntan kommer att bli mycket lång.

SOCIALFÖRVALTNINGEN INFORMERAR de sökande om olika aktiviteter som de kan delta i under väntan, som till exempel föreläsningar, och också om litteratur, men det är svårt att veta om de blivande föräldrarna deltar i några aktiviteter. Med jämna mellanrum ordnas en heldag för par eller singlar som fått barnbesked, men många deltar inte, ibland helt enkelt för att tajmingen inte stämmer med resdatum. Även de aktiviteter som arrangeras av adoptionsorganisationerna har färre besökare än tidigare.

– Jag vet inte riktigt, säger Eva, men jag har en känsla av att många kanske inte förbereder sig aktivt alls utan lägger undan tankarna på barnet och lever som vanligt. Under utredningen pratar vi lite om strategier för tiden då man väntar på barnet, men det är svårt att förbereda sig aktivt då väntan är så lång. Många övertolkar också de försiktigt positiva besked om väntetid som ibland ges av adoptionsorganisationerna, och räknar med en kortare väntetid än det i själva verket blir.

Fortsättning på sid 23 ►

Ingrid Stjerna har jobbat som familjeutredare ända sedan 70-talet. Erfarenheten har gjort att hon är inte rädd att säga vad hon tycker. Till exempel att det är alldeles för många kontrollmoment i adoptionsprocessen. Och att adoption ofta vore bättre än familjehemsplaceringar.

Engagerad frifräsare

Ingrid Stjerna är en av våra mest kunniga hemutredare, eller medgivan-deutredare som det egentligen kallas, och hon har svårt att sluta jobba fast hon nu plötsligt uppnått pensionsålder. Dessutom är hon en frifräsare i ordets bästa bemärkelse – någon som inte har svårt att agera efter eget huvud, oavsett vad som är *comme il faut*. För handläggari visar sig vara oerhört avhängigt av att vi alla är människor ... eller mjukvara, som Ingrid Stjerna så precist uttrycker det.

MED TIDEN HAR HON BLIVIT bra på att formulera det som inte alltid sägs rakt ut. Och hon är inte rädd för att säga vad hon tycker. Vi ses för att prata om hur samhället och framförallt adoptionssamhället förändrats under de år hon arbetat, sedan slutet av sextiotalet; ja, under alla de år som adoption varit på tapeten i Sverige. Hon ramlade snarast in i jobbet när hon blev förförd av möjligheten att jobba med internationella adoptioner, det var nytt då, och framförallt ställdes en massa frågor till alla inblandade: Gör vi rätt?

Hon fick sig en och annan tankeställare när hon skickades till Indien, tidigt, det var sjuttital och fortfarande den tid när barn forslades med eskort mellan länder.

Hon säger att de där resorna var oerhört nyttiga, fram för allt för förståelsen om hur barnen som sedan adopterades faktiskt haft det. Och dessutom, på det lilla planet, förståelsen i hur pyton man kan må när man blir ordentligt magsjuk och samtidigt ska fungera som ledsagare åt flera barn till ett nytt land.

Sedan kom Haag-konventionen ”och folk kunde inte åka ut och shoppa efter barn hur som helst. Vi slapp äntligen vara poliser. Innan trodde ju många att vi utredare skulle kunna informera bort det där beteendet, att man kunde hämta ungar lite som man ville. Medan barnlängtan i själva verket är en enorm naturkraft, barnlängtan, och inget som någon socialarbetare kan prata bort.”

Ganska direkt ramlar vi in på det här med sekretess – vars konsekvenser upprört Ingrid Stjerna mycket, inte minst efter det att hon hörde skådespelaren Michael Nyqvist berätta om hur han motarbetats

Veteran bland hemutredare. Ingrid Stjerna har svårt att sluta jobba

i sina försök att söka upp sina biologiska föräldrar.

– Att det hände på 50- och 60-talen, det kan jag förstå, men i dessa dagar! Det är bedrövligt, utbrister Ingrid. Att man låter sekretess gå före sunt förnuft och som handläggare motarbeta kontakt.

Hon lägger till att adopterade har haft rätt att söka sina rötter ända sedan 1700-talet, när offentlighetsprincipen kom till.

– Den där handläggaren gjorde ju fullständigt fel. Hon kunde skrivit ett brev till mamman! Det har jag gjort många gånger. Man kan formulera sig lite svävande och luddigt, men om det är rätt mamma så tar de kontakt, oftast redan dagen därpå. De vet precis.

Hur kontrollerar du då?

– Jag är inte så mycket för kontroll! Ringer hon och säger att hon har fått ett brev från mig så tror jag på det. Och då har jag oftast bett den adopterade skriva ett brev själv, som vi kan utgå från i de vidare kontakterna.

MEN FINNS DET INTE nedskrivet någons vad som gäller för handläggare? Nu känns ju allt väldigt godtyckligt ...

– Det här med metod vid utredning, det skiftar oerhört, trots att det på senare tid har kommit en handbok för hur adoptionsärenden ska skötas, där man faktiskt för första gången har beskrivit hur detta ska gå till. Men som sagt, människor är mjukvara. Det är så olika hur folk blir bemötta.

Finns det någon diskussion om det här bland er som jobbar som handläggare?

– Det är inte lätt, för vi utbildas egentligen i att ta hand om folk med problem, vi socialarbetare. Och här kommer en grupp som inte har några problem! De är däremot väl så begåvade och välutbildade som vi. Men vad som är viktigt att inse, det är att man inte kan ta in och ta emot någon annans barn – ofta dessutom ett barn med särskilda behov – förrän man accepterat sorgen över barnlösheten och kan leva med den.

Hon understryker:

– Vi måste förstå vikten av att försöka hjälpa människor att först sörja sin barnlöshet. Man får aldrig ta för lätt på sorgen.

Ingrid och några till har under årens lopp kämpat för att få in mer av adoptionsämnet på Socialhögskolorna, ”för att det är ett annorlunda socialt arbete”, men har faktiskt aldrig blivit insläppta alls och därför är det som det är; väldigt olika hur man hanterar frågor kring barnlöshet.

MEN HON HAR GENOM ÅREN varit runt i landet och pratat med andra hemutredare om hur man kan tänka. Hon menar att jobbet i grund och botten handlar om attityd. Till barnlöshet, till sorgen däri. Till internationell adoption. Eller surrogatlösningar.

– Det är synd om barnlösa i Sverige idag. Man knuffas in i mer eller mindre fantastiska lösningar, eftersom adoption blir ett allt svårare uppdrag. Men surrogatlösningar ger i sig en ny problematik när barnet börjar ställa frågor. Ofta är ju barnet en cocktail och ser ut som åtminstone någon av sina föräldrar; hur ska man då börja prata om det man tidigt bör få veta? Surrogatbarnen måste nu gå igenom samma problematik som den vi haft för adopterade barn. Man kommer aldrig undan det där. Och att man får hjälp att leva med det.

Hon minns skillnaden när de inhemska och finska barnen ersattes av internationella adoptioner på sjuttioalet.

– När de annorlunda kom så löste det sig – vi var tvungna att prata! Det var så underbart befriande när det var färg på ungarna. För då visade det sig att det inte är så svårt. Det var inte barnen utan de vuxna som hade svårt att prata öppet. Och nu håller vi på att hamna där igen med donators- och surrogatlösningar.

IDAG ÄR INSTÄLLNINGEN ATT VI ALLA har rätt att få barn alltmör allenarådande. Hur påverkar det samtalet med barnlängtan föräldrar?

– Står man kvar i den grundinställningen, rätt till ett barn, då tappar man nog lusten ganska snart när det gäller adoption och när man förstår vad det faktiskt innebär. Det är då man hamnar i surrogatlösningar och donation. Då får man vad man tycker att man har rätt till

Kommer ni ibland fram till att det är bästa alternativet ändå? Surrogatlösningen?

– Jo. så fort det handlar om manlig infertilitet så kommer jag alltid in på donatorinsemination som ett resonemang, för det visar sedan ganska väl var paret befinner sig i sin sorg. Framförallt var han är i sina känslor. Å andra sidan, det är oftast de paren jag aldrig får träffa, de som snabbt väljer surrogatlösningen.

Ingrid Stjerna säger att det råder ett skriande behov efter böcker kring det som man bör ta upp med sina barn medan de växer upp, oavsett om man är internationellt adopterad eller född i en donations- eller surrogatlösning. Framförallt i det sistnämnda fallet, där finns det knappt något att läsa alls, och som Ingrid påtalar, man kommer inte undan samtalet, även om nu barnet liknar föräldrarna.

– Ja, jag håller på att muddra efter böcker som kan vara till hjälp här, men det är svårt. Fast häromdagen snubblade jag faktiskt över en på Norrtälje bibliotek, en barnbok som handlar om äggdonation.

MEN HAR HON ALDRIG SJÄLV funderat på att skriva en bok, hon som har så mycket erfarenhet?

– Jag skrev faktiskt en bok när internationella adoptioner var nytt och behövde förklaras för den stora allmänheten. Jag

*... det vi måste prata om är det som är viktigt på riktigt ...
Alla de här åren av svårighet,
sorg och barnlöshet ...*

ville kalla den ”Handbok för ointresserade” – men det fick jag inte för förlaget. Och så gjorde jag en för Rädda Barnen, och den blev precis det jag ville att den skulle bli; ett resonemang med dem som skulle in i det här. Men det är ingen som känner till den. Folk läser ju inte böcker idag! Det är inte klokt. Böcker är inte inne för närvarande. Man läser på nätet, googlar och tar redan på saker, men all fakta som står på nätet är inte kontrollerad på samma vis som i böcker. Nej, jag ger folk läxa när vi träffas!

– Att läsa böcker och på så vis sätta sig in i det här föräldraskapet som sannerligen inte är vilket som helst.

Gäller det du skrev i dina böcker fortfarande?

– Ja, i alla de centrala delarna, hur jag vill jobba. Arbetet har utvecklats, visst, men grunden är sig lik. Och det är det jag försökt tala med handläggare ute i landet om också. Framförallt vill jag säga till yngre kollegor att inte ta allt och alla bestämmelser så himla allvarligt. Det är i mötet med dig som folk kan förstå vad de har för möjligheter. Och det är väl sådant man kan kosta på sig att säga när man blivit gammal ... men de har haft problem med mig på sina håll!

INGRID SKROCKAR LITE. Jag säger att det kanske inte behöver vara ett problem i längden. Att man ibland behöver ruska om invanda mönster.

– Jo, det är sant, visst har jag fått en del uppskattning också, det måste jag tillstå. Och man ska väl inte uppmana folk till att vara rebeller! Men det är det här med att överkontrollera, jag gillar inte det. Okay, jag kan förstå att man i utlandet vill se hur någon lever innan denne får adoptera ett barn.

– Utlandets krav är förståeliga. Och om de vill se anställningsintyg och inkomstuppgifter, då får de stå för det, då slipper jag. Jag beundrar dem ute i världen som vågar ta beslutet att skicka iväg sina barn. I Sverige blir vi ibland påhoppade för att vi tagit emot dem, men det är inget mot hur man kan bli sedd i sitt hemland när man medverkar till att barn blir adopterade till andra länder. Så det är självklart att de vill kolla så mycket som möjligt.

Hon fortsätter:

– Alltså, det är ytterst sällan man möter något par som inte skulle räcka till intellektuellt eller ekonomiskt. Adoptivföräldrar är en stark grupp i samhället. Jag tycker inte vi behöver lägga tid på sådant! Det där är något jag inte gillar i handboken som vi numera har från Socialstyrelsen. Där plockar de in en

massa kontrollmoment; försäkringskassan, kronofogden, för att sovra ut de där fallen som inte klarar provning. Men, jag säger; de personerna sovrar ut sig själva! Och om man kollar för mycket då kryper känsliga saker under ytan, det som man faktiskt behöver prata om.

Ingrid håller upp kaffe i kopparna i sitt soliga kök på Östermalm i Stockholm och tillägger, skrattande: ”Nej, jag är jätteslarvig! Jag går nästan för långt åt andra hållet”.

HON BLIR ALLVARLIGARE, NÄR HON utvecklar vad som behöver pratas om, egentligen:

– Vi måste prata om är det som är viktigt på riktigt. Barnlösheten. Hur den ställer till det, och påverkar individen och parrelationen. Alla de här åren av svårighet, sorg och barnlöshet tillsammans. Och vad är man nu beredd att ta emot? Vågar man uttrycka otillåtna tankar om vilket barn man tror sig kunna ta till sig när det gäller annorlundaskap i färg eller handikapp?

Och på sluttampen kan det finnas

anledning att prata om sex också. Det är ofta svårt, men jag formulerar det ofta som att ”efter det ni gått igenom så kan det vara svårt att hitta tillbaka till varandra”.

.... man har inte rätt till barn, men det är väldigt synd om dem som längtar. Därför måste man hitta så många vägar man bara kan för att göra det möjligt. För det är kärlek som vill växa.

HUR GÖR DU OM DU TRÄFFAR ett par du inte tycker är lämpliga för adoption?

– Det brukar ge sig självt, de försvinner under utredningens gång. Och det är inte min sak att undra över varför. Men det händer ju ofta att ett par blir gravida medan de väntar på sitt adoptivbarn. Då kan det vara så att glädjen blandas med skuld känslor.

– Då är jag väldigt noga med att tala om för dem att ”Ni var ju gravida! Med ett annat barn. Men nu kom det här före. Kom tillbaka, om ni vill, men var nu glada”.

En annan sak som Ingrid Stjerna tycker är viktig att formulera inför föräldrar-

na, det är att det är tillåtet att stanna vid att ”bara” adoptera ett barn.

– De tänker att det ska vara enklare för barnet om det får ett adoptivsyskon. Men att gå igenom livet med den här omplanteringen och omställningen till ett nytt land, en ny kultur, det är ett enormt arbete i sig och det är inte alltid alls så att det blir enklare bara för att man får syskon. Däremot, se till att barnet har ett stort socialt nätverk! Det är viktigast.

HAR FRÅGESTÄLLNINGARNA förändrats hos dem som längtar efter barn, om man jämför med när du började?

– Nja, den stora skillnaden är ju föräldrautbildningarna och vad de betyder. Och de är nog väldigt bra, i Stockholm och på några ställen till. Men ute i landet, det kan man undra? Hur är det i Långbrohyttedal? Resurserna finns inte överallt, och det är inte alltid så kunnigt folk ute i buskarna.

– Men jag märker att de föräldrar som gått kursen, de förstår att det här inte handlar om att få ett litet sött babybarn istället för det de inte fick. Det här är något annat, något ganska omtumlande. Det skulle vara intressant att veta hur stort bortfallet av sökande par är efter kursen. Men vi är så försiktiga med statistik i det här landet, så man vet ju ingenting.

Men hur har utredningarna förändrats? Tittar man på andra saker idag, jämfört med 70-talet?

– Det kan säkert variera otroligt mellan kommuner. Till exempel åldersbestämmelser, som ju bara är rådgivande. Många oroliga kollegor tror att det är ett krav, det här att man inte får passera en viss åldersgräns. Och återigen, där blir jag genast kritisk mot att många är så regelstyrda.

JAG BLIR FÖRVÅNAD ÖVER att det kan vara så ad hoc och så olika i landet. Från handläggare till handläggare. Människa till människa. Ingrid är luttrad. Hon har varit med i många lägen.

– Det var ju en tid då det mesta liknade adoption via postorder - när det gick så fort att man undrat om folk varit redo? Men det har svängt mycket, från 60-talets idealister, ofta entusiastiska journalister som var ute i världen och ville adoptera – många rynkade på näsan åt det – till 70-talets göra gott-våg till 80- och 90-talet med postorder från Chile,

Korea och Kina och till dagens långa väntetider.

Hur har samhällets syn på adopterade förändrats över dessa 40 år, tycker du?

– Ja, det finns en större insikt, på den gamla tiden stod ju folk i riksdagen och sa att ”adoption var emot naturen, att man inte kunde blanda folk på det här viset”. Vi hade inte lika många invandrare då, men vi ville ju gärna samtidigt se oss som socialt ansvarstagande både mot oss själva och resten av världen. Vi hade löst så många frågor, vi hade så mycket att lära ut ...

– Men det jag tycker är svårast och oroande är att vi i Sverige ser det som så fint och lämpligt att adoptera internationellt, men att vi inte får adoptera våra egna barn, utan de istället hamnar i eviga fosterhem. Det är frapperande att den frågan står stilla. Varför pratar man om fosterhem och inte om adoption? Senast häromdagen frågade jag det igen vid en utredning här i Stockholm. När det gäller små barn finns det absolut inga svårigheter att hitta lämpliga hem där barnet kan få en livsvarig placering genom adoption.

MEN, I SVERIGE ÄR JU FÖRÄLDRARS

”rätt” till det egna barnet oerhört stark, jag trodde knappt att det var möjligt att adoptera inhemskt sedan 70-talet?

– Ja, i Sverige är föräldrarätten stark, det är till exempel stor skillnad mot både Norge och Finland. Men jag skulle vilja slå ett slag för det man i USA kallar för ”open adoption”, att de biologiska föräldrarna och barnet faktiskt kan ha viss kontakt även efter adoptionen - och det är ju så man ska sköta det! Men, det fina är att barnet får en familj för resten av livet. Och mamman är med i valet av familj.

– Det är en sådan oerhörd skillnad i trygghet för barnet mot att leva i fosterhem. Som är bra för en kort period mot betalning för stöttning och hjälp. Men det här med inhemsk adoption har fått så dåligt rykte, och det sitter dessutom så djupt. Jag skulle verkligen vilja formulera det som höjden av moderskärlek, att lämna ett barn till adoption. Mödrarna måste stöttas och inte motarbetas.

Tycker du att alla människor har rätt till ett barn?

– Nej, ingen har rätt till ett barn, absolut inte, men jag förstår den oerhörda sorgen i att längta efter ett barn. Det

Ska jag vara här?

Ska jag vara här? är en bra broschyr om adopterade barn i förskolan som Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, MIA, tagit fram. Se till att personalen i ditt barns förskola får den!

Ska jag vara här? vänder sig i första hand till personal i förskolan men även till yrkesverksamma inom skolan, barnhälsovården, barnhabiliteringen och barnpsykiatri som möter adopterade och deras familjer.

Förskolan kan påminna adopterade barn om sådant som hänt före adoptionen. De har skilts från sina biologiska föräldrar och andra vuxna som aldrig kommit tillbaka och många har varit en tid på barnhem.

Det varierar vilka erfarenheter barnen har med sig när de kommer. En del har tillbringat den första tiden i livet med sin biologiska familj, medan andra har blivit lämnade vid födseln.

Den drygt 30-sidiga broschyren handlar om hur man i förskolan kan ge nya erfarenheter och bidra till adopterade barns trygghet och utveckling. Den innehåller tips och råd som kan vara till hjälp vid exempelvis invänjning, hämtning, lämning, lek, mat, samling och vila.

Skriften har tagits fram av Anna Amazeen, master i socialt arbete, och bygger på intervjuer och forskning. De som har bidragit med information är Annabel Ronnehed, förskollärare, öppenpedagogiska verksamheten Spira, Anita Fryklund och Tina Hultin, familjebehandlare, Duvnäs föräldrastöd och Pia Risholm Mothander, docent, leg. psykolog och psykoterapeut. *Beställ via www.mia.eu*

handlar ju om kärlek man vill ge. Önskan om barn är en önskan om att ge kärlek. Det är väldigt sällan man skaffar barn för att påverka världen, utan det är rätt och slätt en kärleksönskan. Den ska man vara rädd om och vårda så gott man kan.

– Men sedan, när det börjar krävas ...

nej ... man har inte rätt till barn, men det är väldigt synd om dem som längtar. Därför måste man hitta så många vägar man bara kan för att göra det möjligt. För det är kärlek som vill växa.

Christina Höglund

Livet med Maja

Där stod hon. Vår långa resa var över. Vi hade kommit till Guangzhou i södra Kina för att hämta hem Tai LiMei. Det var världens sötaste tjej som kom fram till oss. Klädd i blå snickarbyxor, turkos fleecetröja och röda hossor. Men livet med Maja blev inte som vi tänkt.

Jag ska berätta historien om vår familjs pågående långa resa, som startade januari 2004, och som inte alls blev som vi tänkt oss. Vi kan säga att Maja inte var den person vi trodde att vi adopterade och som stod där framför oss den 15 Januari 2006, på sin tvåårsdag.

DEN 21 NOVEMBER 2005 kom ett samtal från FFIA om att det fanns en tjej till oss i södra Kina. Vi fick ett foto mailat och dagen efter kom handlingarna expressutdelade. Där var hon, vår nya, så hett efterlängttade lilla familjemedlem.

Vi läste handlingar och funderade, kontaktade läkare och bestämde oss för att acceptera denna lilla tjej. Det stod att det var en aktiv flicka, vilket vi tyckte var bra. Hon hade en medfödd höftledsluxation som enligt handlingarna verkade vara åtgärdad.

11 januari 2006 bar det av till Beijing via Köpenhamn. Det var väldigt omtumlande. Då vi fick barnen i Guangzhou var Maja det enda barnet som inte grät. Hon var helt nöjd med oss och att vara på någons arm eller att sitta i knät. Hon tittade på oss med sina vackra ögon.

Problemen började när det blev dags att sova. Det skulle hon inte göra. Men dagarna i Kina gick och till slut var det hemfärd. Då var vi helt slut.

HEMMA I JÖNKÖPING VAR DET snöstorm och kyla. Det var mycket att fixa. Lämna papper här och där. Läkareundersökning och försök att anpassa Maja.

Vi är väldigt tacksamma för att Majas doktor på barnmottagningen skickade en remiss på röntgen av höftlederna. Denna visade att höger höftled var helt underutvecklad. Efter bara några månader

genomgick Maja en höftledsplastik. Gips från midjan och ner till vristerna. Detta i åtta veckor under en väldigt varm sommar. Hade gipset suttit en vecka till hade Maja lärt sig gå med gipset på. Ett dygn efter att gipset avlägsnats var det infektion i såret som blev då de öppnade och tog bort skruvar. Så det blev inläggning igen.

Det går att förvånas över mycket, bland annat omhändertagandet i vården av nyhemkomna adoptivbarn. Maja uppvisade direkt stor osäkerhet inför vårdpersonal och sjukhus, men många lyssnar inte på vad vi som föräldrar försöker tala om.

GANSKA SNART EFTER HEMKOMSTEN upplevde vi att Maja hade ett avvikande beteende. Det var aggressiva utbrott, svåra sömnstörningar och självskadebeteende. Vi fick då höra att det tar tid att komma på plats i ett nytt land och hem. Två år på barnhem innebär två år för att hitta hem, i detta fallet till oss. Vi lyssnade till detta och slet vidare.

På kvällarna gick en av oss och la sig, den andra bar omkring på Maja tills hon somnade framåt midnatt. Det var oerhört slitsamt. Flera gånger då hon sovit middag vaknade hon och var helt tom i blicken, okontaktbar. Skrek hysteriskt, slog och sparkade. Vi fattade inte vad det var som hände, vi var lamslagna.

Maja började lite på dagis i oktober, för att hon snart var tre år och för att få vara tillsammans med andra barn. Men det var ingen enkel match. Det var svårt att få Maja att följa de andra. Hon gav sig på de andra barnen och var ibland helt okontrollerbar.

Strax före jul fick vi kontakt med BVC-psykologen Christina Andersson.

Det var nog tur. Christina kom hem och träffade Maja, var på förskolan och iakttog. Samlade fakta och funderade.

Sommaren 2007 testade vi på att resa utomlands, till Alcudia på Mallorca. Vilken pers, kvällarna var fruktansvärda. Dagarna med bad funkade bra. Hade kontakt med Christina som peppade oss. Omställning var hennes mantra då. Men nu i efterhand så vet vi att hon hade andra funderingar.

I SLUTET AV AUGUSTI KOM HON hem till oss och berättade att hon misstänkte att Maja hade en enkel form av autism. Hon ville remittera till barnhabiliteringen, vilket vi naturligtvis sa ja till. Men hela vår tillvaro rämnade. Jag grät i flera dagar. Samtidigt var det skönt att få ett kvitto på att vi inte hade gjort allt fel. Nu gick allt snabbt, i november var vi på ett första besök på habiliteringen. Då enbart vi föräldrar.

Den 15 januari 2008, på Majas fyraårsdag var det dax för den stora utredningsdagen. Något som var väldigt iakttagbart var att hon inte brydde sig om presenter. Efter ett par veckor var det dags för "domen". Gunilla, Majas första läkare, kom och hämtade oss i väntrummet. Det kändes att det som skulle komma var tufft. När vi satt oss ner säger Gunilla att framför oss har vi en liten tjej med mycket stora problem.

Då bröt Bengt och jag ihop fullständigt. Det går inte att förklara vad som händer. Det finns inte ord som kan förklara känslan. Det var jävligt hårt. Hon fortsätter; Maja har en atypisk autism, adhd och en måttlig utvecklingsförseening. PUH!

Nu hände det mycket. Många möten på hab. Psykologen Åsa som försökte

förklara för oss vad detta innebär. Berit, kuratorn som lärde oss om LSS, vårdbi-drag med mera. Specialpedagogen Maria som ville hjälpa oss att förstå att Maja behöver en specialförskola.

Till slut fattade vi detta, och efter sommaren började Maja på Kalvhagens förskola. Här fanns all specialkunskap. Vi fick börja jobba med bilder och vi fick kunskap om de funktionshinder som vår dotter har. Men det var mycket vi inte tog in.

TIDEN HAR GÅTT MEN MAJA HAR inte lugnat sig. Det är tufft och det är en ofantlig sorg.

Kuratorn började direkt med att förklara att vi måste ha avlastning. Vadå sa vi, vi tar hand om vår egen dotter. Det gör alla föräldrar. Till slut fick vi en stödfamilj, då en familj som står oss nära erbjöd sig att ställa upp. Där var Maja varannan helg, lördag eller söndag. Sova där var det inte tal om. Vi testade, men det blev kaos.

Under denna tiden förvärrades situationen hemma. Det började bli en massa mediciner av diverse slag. Det är inte roligt. Men vad ska vi göra? Vad är bäst? Under denna tiden försökte vår kurator få oss att testa "kortis". Det upplevde vi helt absurt. Vi lämnar inte vår dotter till främmande människor. Till slut gick vi med på att besöka Paletten. Vilken känsla, vilken personal. Det kändes fantastiskt bra.

Det fanns plats och vi började med att inskola Maja. Till att börja med hade vi tre dygn varannan vecka. Snart utökades detta för att till slut vara varannan vecka. Maxtid. Maja började även att åka skolskjuts till förskolan och vi hämtade hem. När hon var på Paletten blev det resa åt båda hållen.

DET BLEV DAGS ATT TITTA PÅ SKOLA och vi valde särskolan på Ekhagskolan. Detta val är vi mycket nöjda med. Det är tur att vi kan ändra oss och vågar testa de alternativ som finns. Tyvärr har detta varit tufft. Det är inte så att familjen går oskadd ur detta. Det har varit oerhört mycket tjafs för inget, smågräl, trötthet, irritation och relationen har skadats. Det är otroligt att vår äldsta dotter klarat sig så bra. Dock inte oskadd. Men förhållandevis välbevarad. Klarat skolan fantastiskt och är en otroligt trygg och skötsam tjej. Det kunde ha sparat ur totalt.

Utbrott med självskadebeteende och försök att skada oss. Sömnproblem. En elvisp på full fart hela tiden. Knappt lugnt ens då hon sover. Jag vet inte hur jag ska förklara, det går inte, men ni kanske får en bild av vad vi tagit oss igenom. Vi är inte bara lite vidbrända utan i mångt och mycket helt utbrända.

I september förra året, 2012, kom vi fram till att detta håller inte längre. Vår älskade lilla underbara Maja var på väg att krossa hela familjen. Vad gör vi då? Ska vi låta hela familjen krossas? Vad är det rätta? Under sommaren hade vi börjat förstå hur mycket stryk vår äldsta dotter tagit. Det är med stor sorg jag erkänner detta. Hon är vår lilla hjälte men hon har inget och har inte haft ett liv på många år. Inte vågat ta hem kompisar, varit väldigt ensam och ändå klarat sig helt fantastiskt.

Så vi kontaktar LSS-handläggaren och ansöker om heltidsboende för vår lilla prinsessa.

DET TAR NÅGRA MÅNADER att sammanställa en ansökning. Tuff väntan. Vi kontaktar boenden för att hitta något bra. Februari 2013 tar socialnämnden sitt beslut. Maja beviljas heltidsboende. Detta är inte någon rolig period i vårt liv.

Maja får ett boende i Tenhult, strax utanför Jönköping, ett av kommunen fixat boende. Erika, verksamhetschefen på korttidsboendet har varit väldigt drivande i detta. Maja får en liten lägenhet med personal dygnet runt.

Vi trodde inte att detta kunde bli så bra. Flykten går över förväntan. Maja har funnit sig tillrätta fantastiskt bra. Personalen runt henne är helt underbar. Så många fantastiska killar och tjejer. Tack för att ni finns där för vår lilla tjej.

Det har nu gått drygt sex månader och både Maja och vi har hittat nya rutiner. Men det är fortfarande helt osannolikt att detta har inträffat. Att vår fantastiska lilla tjej har så svåra funktionshinder att vi inte orkar med det hemma. Det är inte rättvist. Men vad är rättvist?

Just nu klarar vi livet och vi försöker hitta tillbaka till ett liv som är någorlunda normalt. Men vad är normalt? Det har vi ingen aning om. Vi hälsar på Maja och hon blir så glad då vi kommer. "Åka hem" är nästan alltid det första hon säger till oss. Sedan kram och hårda nyp i kinden.

VI HAR NU MYSIGT IHOP under korta stunder. Men det dåliga samvetet maler ständigt. Varför orkade vi inte? Kämpade vi tillräckligt? Är det vi som inte kan sätta gränser. Gav vi upp för tidigt? Hade vi inte orkat lite till? Sakerligen hade vi gjort det, men priset hade blivit väldigt mycket högre och oöverskådligt.

Nu mår vi alla bättre och vi är en familj som skrattar igen. Vi hoppas verkligen att Maja kan bo hemma igen, men lugnar hon sig inte klarar vi inte av det.

Vi älskar vår lilla Maja, och att ta beslutet som vi gjorde är även det ett sätt att visa kärlek.

Vad skulle hänt med Maja om vi hade klappat ihop? ...

Lisbeth Gustafsson

Att återvända & konsten att hitta tillbaka

”Återresan var något jag behövde gå igenom och det hjälpte mig att få upp ögonen för att svaret på vem jag är och min egen identitet alltid hade funnits där framför mig.”

Det här är en artikel jag velat skriva sedan 2009, när jag först tog kontakt med FFIA. Av olika anledningar så blev den dock aldrig av, det kändes för svårt, för nära och privat. Men nu känns det som rätt tillfälle. FFIA har spelat en stor roll i mitt liv; det var ju via denna adoptionsförening som mitt liv blev just mitt.

Jag vill börja med att klargöra att när jag i texten nedan skriver “föräldrar” så syftar detta på mina adoptivföräldrar.

MITT NAMN ÄR RINKI SOFIA HULTH, jag föddes i Kolkata (Calcutta) den 23:e mars 1988. Enligt adoptionspapperna föddes jag på barnhemmet, man kan därför veta mitt födelsedatum säkert. Av mina föräldrar har jag även fått reda på att jag föddes en månad för tidigt och vägde endast 1200 gram. Mitt barnhem var Indian Society for Rehabilitation of Children (ISRC) och föreståndaren då var Chandana Bose.

I mina adoptionspapper står det att jag blev adopterad för att min biologiska mamma var ogift och på grund av socioekonomiska omständigheter gav upp rättigheterna till mig. Sådär i efterhand låter det lite som något de kanske skriver till de flesta, det passar rätt bra in i bilden man vill ha. Att det fanns en anledning och att i och med att hon var ogift var hon kanske så pass ung att barn inte var en möjlighet. Det är allt jag vet om min bakgrund innan och kring min adoption.

Jag kom till Sverige 15 augusti 1988, men tillsammans med mina föräldrar flyttade jag till Genève i början av september det året. Vi flyttade sedan tillbaka till Stockholm officiellt ett år senare. Mitt svenska medborgarskap fick jag 28 april 1989.

Jag började på dagis i början av 1990 och jag kan inte komma ihåg att jag någon gång under mina år där reflekterade över mitt ursprung, min hudfärg eller det faktum att jag såg annorlunda ut än mina dagiskamrater. Det var först när jag började skolan 1994 som jag började inse att jag inte riktigt var som alla andra. Det hjälpte inte heller att det på min skola i Nacka, strax utanför Stockholm, knappt var någon annan på skolan som hade annan hudfärg.

Att tillhöra, det kan vara problematiskt för adoptivbarn men jag försöker absolut inte att generalisera och kan endast utgå från min egen historia. Att inse att man inte riktigt ser ut som alla andra är inte lätt att förhålla sig till som sexåring. Jag kan tänka mig att det är svårt även som adoptivförälder i det fallet, hur hanterar man det då? Jag vet inte om det finns ett exakt svar på den frågan, men att säga till barnet att “nej, men du ser ju visst ut som alla andra,” eller “det gör ju ingenting, för sådant spelar ju ingen roll,” är att göra barnet en björntjänst.

Dessutom bidrar detta dessvärre till att man förminskar barnens känslor, dessa konflikter är jobbiga och man måste våga tala om dem.

ÄVEN OM JAG KANSKE inte tänkte mycket på min hudfärg när jag växte upp var det andra faktorer som gjorde att jag stack ut. Jag var kortare än de flesta, hade mörkt hår och mörka ögon, hudfärgen i sig var väl dock inte så jobbig. Jag insåg snabbt ett faktum, ett faktum som jag identifierade mig starkt med: Jag var inte svensk.

Det spelade ingen roll att mina föräldrar säkert förklarade att jag visst var svensk, jag hade ju mitt svenska medbor-

garskap. Men nej, det hjälpte inte. Men det var heller inget jag mådde väldigt dåligt av, det bara var så; en självklarhet, även om det säkert fanns gånger då jag önskade att jag bara hade kunnat få se svensk ut och vara född i Sverige, mest för att det hade varit så mycket enklare. Men något som ingen kunde ta ifrån mig under denna tid, var att jag var indisk. Det kunde ingen ifrågasätta, och kanske var det – omedvetet – där skon klämde. Kanske var jag rädd för att mötas av motstånd om jag någon gång skulle fått för mig att anamma svenskheten. Därför blev mitt ursprungsland en livlina i min självidentifikation.

MEN TROTS ATT JAG HÖLL fast vid min “indiskhet” så var återresa och tanken på mina föräldrar som något annat än mina föräldrar såväl främmande som skrämmande. Visst var jag medveten om att jag hade biologiska föräldrar, men under låg- och mellanstadietiden kände jag mig inte redo för att hantera eller kännas vid detta.

Vi hade hemma under denna tiden diskuterat att åka tillbaka till Kolkata tillsammans med vänner (som även de har barn adopterade från Indien), men i samband med detta började jag drömma mardrömmar om att jag åkte ned till Indien tillsammans med min familj, för att sedan bli fast där.

I min dröm blev det strul med passen och den indiska polisen trodde inte på att jag var svensk och lät mig därmed inte åka hem tillsammans med min familj. Så det blev inte någon återresa då, istället blev den av år 2005.

I och med att min pappa skulle vara på konferens i Indien så tänkte mina föräldrar att vi skulle kunna ta tillfället

i akt och åka tillbaka till Kolkata. Pappa åkte tidigare och vi skulle sedan träffas på flygplatsen i Delhi och därifrån åka tillsammans till Kolkata, hela familjen.

JAG KOMMER INTE ihåg mina exakta tankar innan resan, men jag var väl nyfiken och hade försökt att förbereda mig så gott jag kunde. Detta genom att titta tillbaka på gamla videofilmer från när mina föräldrar var och hämtade mig 1988, samt fotona i fotoalbumen. Men de kunde inte riktigt förbereda mig för det jag skulle komma att uppleva.

I och med denna artikel så vill jag berätta sanningen, jag vill inte försköna det hela, utan vill skriva om det jag kände då, såväl de positiva som de negativa aspekterna. Förhoppningsvis kan detta hjälpa andra adopterade som funderar på att göra en återresa.

Den första instansen på återresan var alltså Delhi. Jag kommer ihåg att jag redan på Arlanda, när vi skulle äta frukost innan resan, kände mig nervös. Men samtidigt såg jag fram emot det hela, det kändes spännande. När vi kom fram, mitt i natten indisk tid, så blev det redan där lite av en chock. Då Indiens nationaldag endast var några dagar framåt i tiden, fanns det soldater placerade runt om på flygplatsen iförda militärgörna kläder och beväpnade med k-pistar. Mamma hade beställt skjuts till vårt hotell, där vi skulle stanna över natten för att sedan möta upp pappa på flygplatsen dagen efter. Vi möttes av en man som verkade ha väldigt bråttom därifrån, jag kommer ihåg att jag halkade efter, något på parkeringens mark hade fångat min uppmärksamhet. På marken låg nämligen en liten pojke, i bara shorts och med ansiktet nedåt i asfalten. Min mamma ropade på mig och chockad som jag var så kollade jag aldrig hur det var med honom.

Något som gäller i Delhi är att långtradare och lastbilar inte får köra genom staden annat än under nattetid. Vår chaufför – som visserligen verkade vara väldigt van vid denna typ av trafik – valde att köra sträckan till vårt hotell genom att köra slalom mellan dessa lastbilar och långtradare. Han kanske inte körde i så jättehög hastighet, men i kombination med slalomå-

Återresan. Rinki och pappa på stranden i Kovalam

kandet, tänkte jag att vi säkert kommer att dö. Fast det gjorde vi såklart inte, vi kom fram till hotellet som verkade ligga lite i skymundan. Mitt emot var en nedriven byggnad och i mörkret kunde man se konturer av människor som bodde där.

Första natten var tuff, jag vet egentligen inte varför, det var nog många intryck och allting på en och samma gång. Men jag fick stöd av min mamma och lillebror, så även om tårarna rann så var jag inte ensam. Dagen därpå, i ljuset, kändes saker och ting inte riktigt lika läskigt, men jag kände mig ändå inte vidare positiv. Jag frågade mig själv flertalet gånger "Vad gör jag här?".

DET BLEV INTE BÄTTRE AV ATT FOLK stirrade, men jag kunde förstå att vi antagligen såg annorlunda ut. Jag själv av indiskt ursprung, min mamma från Italien och min lillebror från Thailand. Vi blev under dagen omringade till olika platser i Delhi och ett av de sista stoppen var en butik, som chaufförens bror jobbade i. Där förlorade jag mig så mycket i vackra sjalar, tyger och smycken att jag för en stund slutade tänka på allt det som kändes jobbigt (även om jag inte kunde sätta fingret på vad det jobbiga var).

► Av mamma fick jag en sjal som kom att ge mig ett fint minne från denna resa.

SENARE UNDER DAGEN VAR det äntligen tid att åka till flygplatsen för att träffa pappa, jag längtade efter att få samla hela familjen. Som att jag verkligen behövde dem. När vi väl hade samlats och satt vid gatan kände jag hur jag frös. Det var inte bara för att folk nu – om möjligt – kollade ännu skummare på oss, då vi nog såg ut som en konstig skara personer, utan luftkonditioneringen blåste kallt.

Min lösning på problemet var att ta fram den orange-blommiga sjalen, svepa den om mig och vips så var det som att något hände. När jag blygt tittade upp på någon av indierna som satt i närheten log de plötsligt mot mig, jag förstod inte vad det var som hade hänt.

När jag och mamma sedan gick till en liten affär som sålde böcker var det någon indier som gick fram till mamma och log och frågade om jag var hennes dotter och sade fina, positiva saker om adoption. Kanske var sjalen magisk, den fick mig i alla fall att passa in bättre.

VÄL FRAMME I KOLKATA bodde vi på fint lyxhotell, vilket egentligen inte alls var planen. Men när mina föräldrar skulle boka hotell så var det just det här hotellet som hade bra priser och billigare än det vi hade tänkt oss först. På något sätt måste jag erkänna att lyxen på hotellet var en skön oas från alla intryck som Kolkata bidrog med. Att kunna duscha härligt och skönt och bada i poolen, det bidrog till att jag kunde slappna av lite.

Under de fyra dagar vi var i Kolkata så var det inte så att jag egentligen tyckte att intrycken utifrån var väldigt hemska. Det var en fin stad, Victoria Memorial var otroligt vackert

och jag tror att mitt favoritställe blev parken utanför Victoria Memorial: Eden Gardens. Där gick folk omkring och utspridda på olika ställen satt förälskade par och kysstes, såväl unga som äldre, vilket jag tyckte var otroligt vackert.

En av dagarna fick vi även uppleva monsunregn, som visserligen var över på en halvtimme, men det hann komma mycket på den tiden.

Under vår tid i Kolkata fick jag även chansen att köpa lite indiska kläder och beställa en skräddarsydd sari (min första).

DET JAG KOMMER ATT BÄRA MED MIG för evigt från Kolkata är dock besöket på mitt barnhem ISRC. Nu i nya lokaler och med fräschare inredning och med mer personal per antalet barn, så var det ett underbart besök. Barnen var så otroligt söta och fina att jag allra helst bara ville få ta med dem hem. Jag fick även chansen att träffa föreståndaren Anju Roy och en kvinna med silvrigt hår, som faktiskt kom ihåg mig från 1988. Det var en väldigt häftig känsla, att någon visste vem jag var då och kom ihåg mig!

Men det var på kvällarna, efter äventyren i stan, som jag kände att allt det jobbiga bubblade upp.

Även om det mesta var fint i Kolkata kunde jag inte låta bli att bli påverkad av tiggare och fattigdomen som ändå fanns. Mina föräldrar insisterade på att det ändå var så mycket bättre där nu, än vad det var 1988 när de var där. Men den jämförelsen kunde jag inte göra och jag kände mig väldigt obekväm i situationen, vilket ledde till att jag ofta kände att jag ville hem.

Det var svårt att uttrycka känslorna i ord. Inte ens för mig själv kunde jag riktigt sätta fingret på varför jag fick sådan stark hemlängtan, något som i sin tur ledde till en typ av panikångest och många tårar. Efter ett par tuffa kvällar gick mina föräldrar med på att vi kunde försöka åka ned mot södra Indien och Kerala, så vi lämnade Kolkata en dag tidigare än planerat.

SÖDRA INDIEN BLEV EN helt annan upplevelse, kanske var det för att jag kom bort från pressen jag på något sätt kände gentemot Kolkata som min födelsestad? Borde jag inte känna mer för staden? Borde jag inte ha börjat känna igen mig

i vissa saker, känna mig indisk liksom? Eller kanske var det för att klasskillnaderna, såsom jag upplevde dem i södra Indien, var annorlunda; där var skillnaderna inte lika stora, alla verkade ligga på någon slags jämn nivå.

Det var Kovalam som vi besökte först, vi spenderade dagen utomhus, stränderna där var fantastiska. På kvällen satte jag mig ute på balkongen, solen höll på att gå ned. Jag funderade på Sverige och saker som jag kopplade till det "vardagliga," såsom tunnelbanevagnarna. Det

var då det slog mig, när jag tänkte på dessa triviala saker, att jag tänkte på dem som hemma.

SOM JAG SKREV TIDIGARE hade jag under min barndom hållit hårt fast vid faktum att jag var indisk, det var den nationaliteten ingen kunde ifrågasätta. Men när

jag satt där så insåg jag att det som hade varit mest jobbigt i Kolkata var att jag inte hade känt mig indisk!

Mina föräldrar har indiska vänner och jag hade alltid fått höra hur indisk jag såg ut, men nu när jag var där så hade jag inte alls känt mig så. Jag hade inte känt mig hemma, det hade inte gått upp ett ljus för mig, inget hade klickat till eller fallit på plats.

MINA DAGAR I KOLKATA hade alltså bidragit till en – i brist på andra ord för att förklara alla de känslor som infunnit sig – identitetskris. Jag som hela tiden hade varit så säker på att jag var indisk, eftersom jag inte hade känt mig svensk och helt plötsligt – väl i Indien – så var jag inte det heller. Så vad var jag då?

Det var det, insåg jag, som jag var tvungen att komma på och när jag väl insåg vad det var som var jobbigt, blev det lättare att hantera. Som att någon lyft en vikt av mina axlar.

"Hemma," jag smakade på ordet och det kändes rätt, mer rätt än vad det någonsin känts. Visst har jag känt att Sverige är hemma, när vi tidigare varit bortresta med familjen, men då har jag

Men när jag satt där, så insåg jag att det som hade varit mest jobbigt i Kolkata var att jag inte hade känt mig indisk!

mest tänkt på mammas och pappas hus som hemma. Men nu, nu var det något mer, en tillhörighet som jag aldrig känt så starkt tidigare.

Så här i skrivande stund kan jag inte riktigt säga om jag känner mig jättesvensk, men jag kan identifiera mig som svensk.

Jag kan säga att jag är svensk och tänka det, men egentligen känns det inte så viktigt längre. Det är som att det jag mest ville var att hitta mig själv, känna mig bekväm i något, och nu när jag väl har det så behöver jag inte längre stämpla mig som något annat än mig själv.

DET HÄR MED ATT HITTA SIG själv tror jag egentligen alla vill, adopterade eller ej. Men jag tror att i och med alla frågetecken som finns kring min bakgrund och som var extra tydliga under mina första år i skolan, så var detta extra viktigt att bara kunna komma underfund med.

Även om jag tyckte att min återresa var jobbig, väldigt jobbig till och med, så kände jag direkt när jag kom hem att jag hade fått ut så otroligt mycket av den. Den var något jag behövde gå igenom och det hjälpte mig att få upp ögonen för att svaret på vem jag är och min egen identitet alltid hade funnits där framför mig. Så det här är min berättelse om att återvända och konsten att hitta tillbaka.

Och när det gäller Indien, så kommer jag alltid att känna något väldigt speciellt för det landet. Sånär i skrivande stund skulle jag jättegärna åka tillbaka och kanske med nya ögon se landet för vad det är, istället för att försöka fokusera på vem jag är i förhållandet till det.

Jag är säker på att jag skulle gilla det!

Rinki Hulth

Var är dom nu?

Funderar på de barnhemsbesök jag gjort. Om du lyft upp ett barn som sträckt upp sina armar mot dig ... så vet du att stunden kommer då du måste lägga ned barnet igen, skiljas och gå därifrån. Eller ... det lite större barnet som tar din hand i sin och vill visa var hon sover någonstans ... Där du sedan vinkar och säger bye, bye. Undrar var dessa barn är idag? Några av dem heter Victor, Hugo, Alice och bor i Sverige ... Men de andra?

Heléne
(citat från facebook)

► Den långa ... Forts från sid 13

Adoptionsorganisationerna har under lång tid försökt nå fram med budskapet att det är viktigt att tänka adoption i tid, och Eva menar att det är tydligt att det är något som verkar ha blivit verklighet.

De sökande idag är betydligt yngre än tidigare, och har kanske startat sin process tidigt för att adoption helt enkelt ska hinna bli verklighet, och för att slippa pressas av rädsla att inte hinna på grund av åldersstrecket. Att det finns begränsningar när det gäller ålder är de flesta mycket medvetna om redan från början.

– I år har vi genomfört 13 informationssamtal, berättar Eva, och de flesta som deltagit är under fyrtio år. Jämför man några år bakåt ser man att de sökandes genomsnittsålder har sjunkit

rejält mot tidigare då många sökande var runt fyrtio år och äldre. Idag är det vanligare att de sökande åldersmässigt är närmare trettiofem än fyrtiofem, säger hon.

Många sökande idag slipper alltså den oro för att hinna falla för åldersstrecket under väntetiden, som tidigare var både påtaglig och vanlig.

Trots den långa väntetiden kan man ändå vara säker på att det till sist kommer ett barnbesked.

Risken idag är snarare – paradoxalt nog – att de långa handläggningstiderna gör att de aktiva förberedelserna läggs på is för att man inte orkar vänta aktivt under flera år, och att de som har all tid i världen att förbereda sitt föräldraskap till sist inte hinner med.

Kerstin Krebs

Någonstans emellan

Somewhere between är en film om fyra tonårstjejer i USA, adopterade från Kina. Maria Sääw recenserar.

När Linda Goldstein Knowlton och hennes man adopterade sin dotter Ruby från Kina funderade Linda mycket över hur hennes dotter skulle känna inför adoptionen, Kina och sin bakgrund när hon växte upp. Hon började prata med äldre adopterade flickor från Kina och idén om att göra en dokumentär växte fram.

Resultatet blev filmen *Somewhere between*, där man får följa fyra tonårstjejer adopterade från Kina. Flickorna bor alla i USA med sina nya familjer men är olika, har olika relation till Kina. Man får höra hur de tänker och känner.

FÖR MIG SOM ADOPTIVFÖRÄLDER till lite yngre barn är filmen både intressant och gripande. Att se dessa unga tonårstjejer berätta om hur vanliga deras liv är och sedan, när man går lite djupare in på ämnet, de alla berättar olika saker relaterade till adoptionen och bakgrunden.

Jenna, som pushar sig själv till att göra

allt perfekt och vara bäst på allt, inser att det beror på att hon vill visa att hon duger fast hon är flicka, och troligen övergavs av den anledningen.

Ann, som först säger att hon inte är så intresserad av sin bakgrund och sin biologiska familj, men som ändrar åsikt när hon åker på läger tillsammans med andra tjejer från Kina och inser att det är många som undrar och vill veta om sin biologiska familj.

Men det är de andra två flickornas historier som berör mig mest.

Haley, som växt upp i en djupt religiös familj, tror att Gud ville att hon skulle hamna hos den, men har ändå en djup önskan om att få veta vilka hennes biologiska föräldrar är. Under en resa till Kina besöker familjen staden där Haley hittades för att se om de kan få några ledtrådar till hennes biologiska familj.

PRODUCENTEN LINDA BERÄTTAR att hon var tveksam till att låta familjen filma Haley under den här resan med video-

kameran hon försett dem med, eftersom hon inte ville vara påträngande i Haleys besvikelse över att inte hitta något. Men i stället fick hon ett mail med texten OPEN IMMEDIATELY – I think I found them! (LÄS GENAST – jag tror jag har hittat dem!) från Haley.

Som Kinaförälder har man alltid fått höra att det vore omöjligt att hitta barnens första föräldrar, så den här biten av filmen känns verkligen helt fantastisk. Att se Haleys första möte med sin biologiska familj är väldigt emotionellt. Jag blev rörd till tårar, speciellt av att se hur hennes biologiska pappa reagerade. Det var som om han inte kunde se sig mätt på henne, som om han inte ville släppa taget om henne.

Och så Haley som kämpar med motstridiga känslor kring sin biologiska mamma. Likheten mellan Haley och hennes biologiska syskon. Otroligt starka scener som inte lämnar någon oberörd.

IDAG GÅR HALEY FÖRSTA ÅRET PÅ college och har träffat sin biologiska familj vid flera tillfällen. När jag pratar med henne säger hon att hon är otroligt tacksam över sin medverkan i filmen för annars hade de inte haft kamera med och filmat de första ögonblicken som de gjorde nu. Hon känner att det var mycket som föll på plats när hon hittade sin biofamilj och fick reda på vilka de var, varför de övergav henne och hur de såg ut.

Tillbaka. Jenny Fang Lee på en buss i Kina

Däremot är det svårt att beskriva vad hon kände när hon hittade dem. ”Jag var i chock”, säger hon. ”Jag visste inte vad jag skulle känna och var rädd att såra både min mamma och mina biologiska föräldrar. Det var väldigt omtumlande. När jag och mamma tittade på filmen efteråt var det som om jag såg det första gången, som om jag liksom inte varit där. Många känslor på en gång”

HALEY VILL I FRAMTIDEN ARBETA dels med barn på barnhem i Kina, något hennes mamma redan gör genom sin hjälporganisation Annabelle's wish (www.caringforchinasorphans.org) men även medverka till att ett barns politiken avskaffas i Kina. Hon säger att hon vill ägna sitt liv åt att hjälpa andra som inte är lika lyckligt lottade som hon.

Jenni Fang Lee är den sista av de fyra flickorna. Hennes historia skiljer sig markant från de andras. De adopterades som bebisar, men Fang var fem år när hon kom till sin nya familj. Hennes nya mamma hade lärt sig kinesiska och Fang och hennes två systrar, som adopterades efter henne, har därför växt upp som tvåspråkiga. Familjen har dessutom rest till Kina minst en gång om året under hela flickornas uppväxt så hon har aldrig tappat den kinesiska kulturen och allt kring det.

FANG SÄGER ATT HON liksom befinner sig mellan (”somewhere between”) sina båda länder. ”Jag är inte amerikansk-kines och definitivt inte helt kinesisk. Jag känner att jag inte är säker på min identitet men jag är tacksam över att ha tillgång till båda”.

Fang berättar vad hon minns av sin biologiska familj. Hon berättar hur de bodde i ett litet skjul med bara ett rum. Hur hennes biologiska mamma bar henne på ryggen på väg till arbetet. Hennes biologiska pappa som högg ved. Sedan berättar hon om när hon övergavs.

Hon var fyra år gammal och minns precis hur det gick till. Det känns ända in i hjärtat när hon beskriver det. Jag tänker att hur kan

en liten flicka som upplevt detta våga lita på andra vuxna i sitt liv. Men det verkar hon göra, även om hon säger att hon delvis kände det som om hon blev övergiven igen när hennes adoptivföräldrar skilde sig.

Fang läser ekonomi och sociologi på college nu och reser ofta till Kina. Hon hjälper till på barnhem och agerar tolk. Man får i filmen bland annat följa hur hon räddar en liten understimulerad flicka med cp på ett barnhem och lyckas hitta en familj som adopterar henne.

Hon undervisar även adopterade barn i kinesiska och om kinesisk kultur.

Fang reser också runt i Yunnanprovin sen och söker efter sin biologiska familj. På frågan om hon är arg på dem svarar hon bestämt nej. Hon tror att hennes öde är förutbestämt och att hennes biologiska föräldrars handlingar förde henne ett steg närmare det liv hon är ämnad att leva.

Men hon säger också att hon ibland känner att hon vill visa honom, sin biologiska pappa, att hon duger fast hon är flicka och hon vill väldigt gärna hitta dem och träffa dem igen.

SOMEWHERE BETWEEN ÄR EN FILM för alla intresserade eller invol-

verade i adoption, inte bara för dem som adopterat från Kina. Flickornas känsla över att vara som alla andra och ändå inte – eller som en av dem säger: ”I’m a banana; yellow on the outside and white on the inside” (Jag är som en banan, gul på utsidan och vit på insidan) – är nog något många adopterade kan känna.

För Kinaföräldrar har filmen säkert ytterligare en dimension. Vi har till exempel adopterat barn med särskilda behov, men jag känner ändå att filmen och tanket kring flickor som överges för att de är just flickor ger mig mycket. Jag rekommenderar den verkligen.

Filmen *Somewhere between* kan köpas från Amazon eller iTunes: www.somewherebetweenmovie.com

Maria Säaw

Haley

Filmbild. Ann och hennes pappa

Goda råd är inte så dyra

Om det var något man hade fått för mycket av när man skulle få sitt första barn så var det goda råd. Och när man väl blivit adoptivförälder så är man hjärtligt trött på alla råd. Därför kommer Catherine Paterson med några verkligt goda råd ...

Det hade knappt varit någon som inte visste hur vi skulle bära oss åt för att bli gravida – glöm att ni vill ha barn, ta en semester, koppla av, börja med yoga. Sedan kom alla råd om hur vi skulle adoptera – ett litet barn, ett stort barn, syskon. Låt ingen annan hålla barnet, låt barnet sova i er säng, lär barnet att sova i eget rum, dra tydliga gränser, var snäll, lämna inte barnet med barnvakt, behåll romantiken i äktenskapet, se till att ha tid för er själva, ägna er helt åt barnet och glöm alla fritidsintressen. Men det var ingen som kom med det viktigaste rådet av allt:

- Gott råd nummer ett: Fyll frysen.

Vi kom hem från Kina i mitten av november för 20 år sedan, trötta och magsjuka, med en 10-månaders bebis som hade både campylobacter och lunginflammation. Vi möttes av snö, mörker och telefonköer. Att laga en god middag var det sista vi ville tänka på. BVC gav oss råd att göra lite morotsoppa till vår dotter, det gör man lätt själv. Vi stirrade helt oförstående på sjuksköterskan. Idén kändes absurd. Hur skulle vi göra det – ta oss till mataffär och köpa morötter, skala och riva och hålla på, var hon galen?

När vi åkte iväg några år senare för att hämta hem lillasys-tern sade vi till alla våra vänner: Inga blommor, inga leksaker, inga kläder, absolut inga gulliga små berlocker på guldkedjor. Men gärna, hemskt gärna, lagad mat att frysa in.

Ingen tog oss på allvar, men det var faktiskt det vi ville. Något som gjorde vår vardag lättare och smidigare under de första förvirrade dagarna med jetlag, sömnbrist och ett nytt barn.

- Gott råd nummer två: Glöm allt du hört om att använda tiden när barnet sover.

Använd tiden barnet sover för att – städa, putsa fönster, laga middag. Nej, det är nu du ska passa på att kolla in senaste avsnitten av Hollywoodfruar. För 20 år sedan gick Dallas i repris precis i rätt tid för dotterns eftermiddagstupplur. Barnet gör ett stort arbete – att finna sig tillrätta i sin nya miljö – det kommer du

att höra från många experter. Men det gör du med. Du måste anpassa dig och dina sömn- och matbehov till ett liv centrerat kring ett barn som kanske redan går och springer och klättrar och kladdar och drar ut böcker och välter bord och skriker väldigt högt när livet inte blir som hon eller han vill.

Det är svårt att föreställa sig innan man kommit hem med sitt barn just hur glad man blir när man äntligen får sitta i lugn och ro, med en kopp kaffe och en tidning – och Dallas.

- Gott råd nummer tre: Lär känna så många blivande adoptivföräldrar som möjligt.

Vi hade några vänner som också fick barn sent i livet, som vi. Och deras barn var ungefär jämnåriga med våra. Föräldrarna började jobba igen ungefär när vi kommit hem från Kina med vår dotter.

Som adoptivförälder är man ur fas med sina gamla vänner. På öppna förskolan kände jag mig som en mormor.

- Gott råd nummer fyra: Lyssna inte på alla som säger att du inte kan föreställa dig hur mycket ditt liv kommer att förändras.

Så klart det är en stor förändring. Det är en förändring man har väntat på och hoppas på och längtat efter.

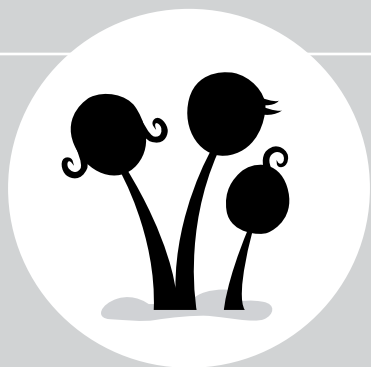
Allt annat minskar i betydelse jämfört med att bli förälder till ett barn.

Catherine Paterson

Catherine med familj

Medlemssidan

Medlemssekreterare Kaisa Hammar

kaisa.hammar@ffia.se

tel 031-704 60 93

Gilla oss på Facebook

FFIA har en egen sida på Facebook. Sök bara på namnet. Den är öppen för alla. Om du gillar FFIA – gå in på vår hemsida och gilla! Här kan du som är på Facebook läsa lite om vad som händer på FFIA.

Vår Facebookgrupp "Adoption är en fantastisk möjlighet" finns naturligtvis också kvar. Där får du ansöka om medlemskap och kan möta alla adoptionsintresserade oavsett organisation.

Med tanke på att gruppen är slutet så passa på att diskutera olika frågor, tipsa etc. Den ena gruppen utesluter inte den andra.

Tiden stannade

"Den här dagen för sex år sedan stannade tiden på ett litet stökigt och dammigt kontor i mellersta Kina.

Allt omkring oss liksom bara försvann när en barnskötare klev in i rummet med en liten, liten pojke klädd i en massa lager för stora kläder. Vi hade redan älskat honom från andra sidan jordklotet i flera månader och så – äntligen – stod han där. Omtumlande är inte ett ord starkt nog att beskriva hur vi kände just då och man kan bara ana hur det var för honom.

Men inte så många timmar senare såg det ut så här på vårt hotellrum och det fanns aldrig någon tvekan om att vi hör ihop. Jag är så stolt och tacksam över att få vara hans mamma!"

*Maria
(citat från facebook)*

Snart dags för 10-årsjubileum I somras träffades nio härliga tjejer från Guangxi-provinsen i Kina tillsammans med sina syskon. Isac, Viktor, Alice, Linn, Ling-ling, Tilda, Wilma, Joel, Linn, Maia, Carla, Bailey, Amanda, Linn. Längst fram Lydia och Elina. Trots den stora skaran saknades Ida och David Morin. Denna nionde återträff befann vi oss i Ängelholm. Ett stort tack till familjen Svensson som ordnade allt!

Familjen Helgesson Olsson, Göteborg

15:e träffen. I december 1998 var vi sex familjer som åkte till Kina för att hämta hem våra barn. För någon familj var det första barnet, för någon andra och för oss var det tredje. Alla sex barnen kom från Yujiang och överlämnades till oss på hotell Glorial Plaza i Nanchang i Jiangxi-provinsen. En underbar dag som vi fick dela med fem andra familjer.

Efter att vi kom hem så har vi träffats en helg varje år någonstans i Sverige. Det är så trevligt att träffa både barnen och föräldrarna och tjejerna trivs väldigt bra tillsammans. I september i år träffades vi på Eggby vandrarhem i närheten av Skara, men en av familjerna kunde tyvärr inte vara med. Det var 15:de gången vi hade en träff. Det blev en trevlig helg med trevligt umgänge.

Det är inte så lätt att hålla igång dessa träffar när barnen blir äldre, men i den här gruppen har vi lyckats så här långt och vi har ambitionen att hålla på många år till.

Anna Bergström, Joella Korhonen, Sara Leth, Anna Krusensten, Sandra Nilsson

familje-
sidan

2012 inför skolstarten Här är mina numera så stora barn Natan Long Long och Zara Min Min från Hunan och Jiangxi. Tänk att tiden går så fort! Hälsningar till alla andra kärleksfulla och modiga föräldrar från Dagmar Fuhrmann, Stockholm

Vi önskar alla en riktigt god fortsättning och vill samtidigt tacka FFIA för all fin hjälp vi fått på vägen, i samband med och efter adoptionen av våra älskade flickor. Elsa är åtta år och Alma fyra år, båda från Kina. Familjen Rudström